राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा - २०२१ दिनांक ०८ मे, २०२२.

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.
307153

2021

प्रश्नपुस्तिका

E15 **संच क्र. A**

सामान्य अध्ययन – II

एकूण प्रश्न : 150
एकूण गुण : 150

वेळ : 2 (दोन) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **150** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे ↑ ... शेवटचा अंक ↑

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता 25% किंवा 1/4 एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

1. अरविंद केजरीवाल व आम आदमी पार्टीबाबत पुढील दोन विधाने लक्षात घ्या :

(a) ते आय.आय.टी. मुंबईचे माजी विद्यार्थी आहेत.

(b) त्यांच्या पक्षाने पंजाबच्या 2022 मध्ये झालेल्या विधानसभा निवडणुकीत 117 पैकी 92 ठिकाणी विजय प्राप्त केला.

वरीलपैकी योग्य विधान/ने ओळखा :

(1) फक्त (a) बरोबर
(2) फक्त (b) बरोबर
(3) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर
(4) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर नाहीत

Consider the following two statements about Arvind Kejriwal and Aam Aadmi Party :

(a) He is an alumni of IIT Mumbai.

(b) In the (2022) assembly elections held in Punjab, his party won 92 of the 117 seats.

Select the correct statement/s from the above :

(1) Only (a) is right
(2) Only (b) is right
(3) Both (a) and (b) are right
(4) Neither (a) nor (b) is right

---

2. खालील कथने लक्षात घ्या :

(a) भारतीय रिपब्लीकन पक्षाची स्थापना 3 ऑक्टोबर, 1957 रोजी झाली.

(b) एन. शिवराज हे RPI चे प्रथम अध्यक्ष होते.

(c) रामराज्य परिषदेची स्थापना, 1948 मध्ये झाली.

(d) स्वामी करपात्री, स्वामी स्वरूपानंद सरस्वती हे रामराज्य परिषदेचे नेते होते.

वरीलपैकी अयोग्य कथन कोणते आहे ?

(1) कथन (a)
(2) कथन (b)
(3) कथन (c)
(4) वरीलपैकी नाही

Consider the following statements :

(a) The Republican Party of India was formed on 3rd October, 1957.

(b) N. Shivraj was the first President of RPI.

(c) The Ramrajya Parishad was formed in 1948.

(d) Swami Karpatri, Swami Swaroopanand Saraswati were leaders of Ramrajya Parishad.

Which is the incorrect statement from the above ?

(1) Statement (a)
(2) Statement (b)
(3) Statement (c)
(4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

3. पूर्वोत्तर भारतातील कोणता पहिला राजकीय पक्ष आहे ज्यास राष्ट्रीय पक्ष म्हणून मान्यता मिळाली आहे ?

(1) नॅशनल पिपल्स् पार्टी (एन.पी.पी.)

(2) ऑल इंडिया युनायटेड डेमॉक्रेटिक फ्रन्ट (ए.आय.यू.डी.एफ.)

(3) मिझो नॅशनल फ्रन्ट (एम.एन.एफ.)

(4) नॅशनल डेमॉक्रेटिक प्रोग्रेसिव्ह पार्टी (एन.डी.पी.पी.)

Which is the first political party from North-East India to be recognised as a National Party ?

(1) National People's Party (NPP)

(2) All India United Democratic Front (AIUDF)

(3) Mizo National Front (MNF)

(4) Nationalist Democratic Progressive Party (NDPP)

---

4. कांशी राम – बहुजन सक्षमीकरणाचे समर्थक.

(a) त्यांनी बॅकवर्ड अॅण्ड मायनॉरीटी कम्युनिटीज एम्प्लाईज फेडरेशन (बामसेफ) ची स्थापना 1976 मध्ये केली.

(b) त्यांनी बहुजन समाज पार्टी (बसपा) ची स्थापना 1984 मध्ये केली.

(c) राजकीय सत्ता ही सामाजिक समता प्राप्त करण्याची गुरुकिल्ली आहे, असे त्यांचे मत होते.

(d) ते दलित शोषित समाज संघर्ष समिती (डी.एस.-फोर) चे संस्थापक होते.

वरीलपैकी कोणती कथने योग्य आहेत ?

(1) फक्त (a), (b), (d)

(2) फक्त (b), (c), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d)

(4) फक्त (a), (b), (c)

Kanshi Ram – A proponent of Bahujan Empowerment.

(a) He founded The Backward and Minority Communities Employees Federation (BAMCEF) in 1976.

(b) He founded the Bahujan Samaj Party (BSP) in 1984.

(c) He regarded political power as a master key to attaining social equality.

(d) He was a founder of Dalit Shoshit Samaj Sangharsh Samiti (DSSSS).

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only (a), (b), (d)

(2) Only (b), (c), (d)

(3) Only (a), (c), (d)

(4) Only (a), (b), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

5. जोड्या जुळवा :

कामगार संघटनेचे नाव		कोणत्या पक्षाशी संलग्न आहेत ?	
(a)	ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस (आयटक)	(i)	भारतीय जनता पक्ष (भाजपा)
(b)	इंडियन नॅशनल ट्रेड युनियन काँग्रेस (इंटक)	(ii)	भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष (मार्क्सवादी) (सी.पी.एम.)
(c)	भारतीय मजदूर संघ (बी.एम.एस.)	(iii)	भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष (सी.पी.आय.)
(d)	सेंटर ऑफ इंडियन ट्रेड युनियन (सिटू)	(iv)	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस (आय.एन.सी.)/ काँग्रेस (आय)

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the pairs :

Name of Trade Union		Associated with which party	
(a)	All India Trade Union Congress (AITUC)	(i)	Bharatiya Janata Party (BJP)
(b)	Indian National Trade Union Congress (INTUC)	(ii)	Communist Party of India (Marxist) (CPM)
(c)	Bharatiya Mazdoor Sangh (BMS)	(iii)	Communist Party of India (CPI)
(d)	Centre of Indian Trade Unions (CITU)	(iv)	Indian National Congress (INC)/ Congress (I)

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

6. जोड्या जावा – (शिवसेनेची लोकसभे मध्ये राजकीय कामगिरी)

	'A' (वर्ष)		'B' (सदस्य संख्या)
(a)	1991	(i)	4
(b)	1998	(ii)	12
(c)	1999	(iii)	6
(d)	2004	(iv)	15

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the pairs – (Political achievement of Shiv Sena in Lok Sabha)

	'A' (Year)		'B' (No. of Members)
(a)	1991	(i)	4
(b)	1998	(ii)	12
(c)	1999	(iii)	6
(d)	2004	(iv)	15

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

7. जोड्या जावा – (भारतातील प्रादेशिक पक्ष)

'A' (राजकीय पक्ष)		'B' (राज्य)	
(a)	जनाधिपाध्य संरक्षण समिती	(i)	पश्चिम बंगाल
(b)	युनायटेड डेमोक्रेटिक पार्टी	(ii)	केरळ
(c)	नॅशनॅलिस्ट डेमोक्रेटिक मुवमेंट	(iii)	मेघालय
(d)	रिवोलुशनरी सोशॅलिस्ट पार्टी	(iv)	नागालॅण्ड

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the pairs – (Regional Parties of India)

'A' (Political Party)		'B' (State)	
(a)	Janadhipathya Samrakshana Samithy	(i)	West Bengal
(b)	United Democratic Party	(ii)	Kerala
(c)	Nationalist Democratic Movement	(iii)	Meghalaya
(d)	Revolutionary Socialist Party	(iv)	Nagaland

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

8. जोड्या जुळवा :

(राजकीय पक्ष)		(17व्या लोकसभा (2019) निवडणुकी मध्ये जिंकलेल्या जागा)	
(a)	भाजपा	(i)	16
(b)	शिवसेना	(ii)	02
(c)	जनता दल (यूनायटेड)	(iii)	303
(d)	शिरोमणी अकाली दल	(iv)	18

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

Match the pairs :

(Political Party)		(No. of seats won in 17th Lok Sabha (2019) Election)	
(a)	BJP	(i)	16
(b)	Shiv Sena	(ii)	02
(c)	Janata Dal (United)	(iii)	303
(d)	Shiromani Akali Dal	(iv)	18

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

9. अयोग्य कथन ओळखा –

(1) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस पक्ष हा काँग्रेस पक्ष म्हणून ओळखला जाणारा एक प्रमुख राजकीय पक्ष असून त्याची स्थापना 1885 मध्ये झाली.

(2) डॉ. मनमोहन सिंग यांनी 22 मे, 2004 रोजी पंतप्रधानपदाची शपथ घेतली.

(3) 1998 मध्ये सोनिया गांधी यांनी काँग्रेस पक्षाचे अध्यक्षपद स्विकारले.

(4) 14 व्या लोकसभे मध्ये (2004 – 2009) काँग्रेस पक्षाचे 150 सदस्य सभागृहात होते.

Select the incorrect statement –

(1) Indian National Congress also known as Congress Party is a major political party and was founded in 1885.

(2) Dr. Manmohan Singh was sworn-in as Prime Minister on 22nd May, 2004.

(3) In 1998, Sonia Gandhi accepted the presidency of the Congress Party.

(4) In the 14th Lok Sabha (2004 – 2009), 150 Congress Party members were in the House.

---

10. काँग्रेस पक्ष (सिंडीकेट) चे नेते __________ होते.

(a) मोरारजी देसाई

(b) संजीव रेड्डी

(c) अशोक मेहता

(d) शारदा मुखर्जी

(e) नरेंद्र देव

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (d)   (2) फक्त (a), (c), (d), (e)

(3) फक्त (a), (b), (c)   (4) फक्त (b), (c), (d), (e)

The leaders of the Congress Party (Syndicate) were __________ .

(a) Morarji Desai

(b) Sanjiva Reddy

(c) Ashok Mehta

(d) Sharda Mukherjee

(e) Narendra Dev

Answer Options :

(1) Only (a), (b), (d)   (2) Only (a), (c), (d), (e)

(3) Only (a), (b), (c)   (4) Only (b), (c), (d), (e)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

11. योग्य विधान/ने ओळखा :

(a) लोकसभा निवडणुकीची अधिसूचना भारताचा निवडणूक आयोग जाहीर करतो.

(b) विधानसभा निवडणुकीची अधिसूचना राज्य निवडणूक आयोग जाहीर करतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्हीही (4) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

Select the correct statement/s :

(a) Election Commission of India issues notification of Lok Sabha election.

(b) State Election Commission issues notification of Assembly Election.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

12. योग्य कथने ओळखा –

(a) इलेक्ट्रॉनिक वोटींग मशीनची निर्मिती इलेक्ट्रॉनिक कार्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. हैद्राबाद व भारत इलेक्ट्रॉनिक्स लि. बंगलोर येथे झाली आहे.

(b) इव्हीएमच्या एका कंट्रोल युनिट मध्ये जास्तीत जास्त 62 उमेदवारांची मतांची नोंद केल्या जावू शकते.

(c) इव्हीएमचा सार्वत्रिक वापर 2004 च्या लोकसभेच्या सार्वत्रिक निवडणूकीत करण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c)

(3) फक्त (a), (c) (4) वरील सर्व

Select the correct statements –

(a) The Electronic Voting Machines have been manufactured by Electronic Corporation of India Ltd., Hyderabad and Bharat Electronics Ltd. Bangalore.

(b) One control unit of EVM can record the votes polled by a maximum of 62 candidates.

(c) Universal use of EVM was done in the year 2004 in the General Election to the Lok Sabha.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c)

(3) Only (a), (c) (4) All of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

13. योग्य विधान/ने ओळखा :

(a) 2014 मध्ये झालेल्या नागालँडच्या नोक्सेन विधानसभा मतदार संघाच्या निवडणूकीत VVPAT चा प्रथम वापर करण्यात आला होता.

(b) 2014 च्या लोकसभा निवडणूकीत भारतातील 12 निवडक संसदीय मतदारसंघात VVPAT वापरण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही (4) यापैकी नाही

Select the correct statement/s :

(a) VVPAT's were first used in bye-election to the Noksen Assembly Constituency of Nagaland held in 2014.

(b) VVPAT's were used in 12 selected Parliamentary Constituencies in India in the 2014 Lok Sabha elections.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) None of the above

---

14. अयोग्य कथन ओळखा –

(1) भारताचे मुख्य निवडणूक आयुक्ताची नेमणूक राष्ट्रपतीद्वारे केली जाते.

(2) मुख्य निवडणूक आयुक्ताचा कार्यकाळ 5 वर्षे किंवा वयाची 65 वर्षे यापैकी जे आधी येईल तो असतो.

(3) मुख्य निवडणूक आयुक्त यांना भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीश इतका दर्जा असतो.

(4) मुख्य निवडणूक आयुक्तांना त्यांच्या पदावरून महाभियोगाद्वारे संसद हटवू शकते.

Select the incorrect statement –

(1) The President appoints Chief Election Commissioner of India.

(2) The tenure of Chief Election Commissioner is 5 years or up to the age of 65 years, whichever is earlier.

(3) The Chief Election Commissioner enjoys the same status as the Judges of Supreme Court of India.

(4) The Chief Election Commissioner can be removed from office only through impeachment by Parliament.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

15. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) सर्वसाधारण (अमागासवर्गीय) उमेदवारास लोकसभेसाठी 25,000 रुपये आणि राज्य विधानसभेसाठी निवडणूक लढण्यासाठी 10,000 रुपये सुरक्षा अनामत रक्कम आवश्यक आहे.

(b) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारास लोकसभेसाठी 5,000 रुपये रक्कम आणि राज्य विधानसभेसाठी 2,000 रुपये सुरक्षा अनामत रक्कम भरावी लागते.

(c) पश्चिम बंगालमधील 2019 च्या लोकसभा निवडणूकीत एक अपवाद वगळता डाव्या आघाडीच्या सर्व उमेदवारांची सुरक्षा अनामत जप्त झाली होती.

(d) पश्चिम बंगाल राज्यात डाव्या आघाडीची सत्ता सलग 1977 ते 2011 अशी एकूण 34 वर्षे होती.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने चूक आहे/त ?

(1) (a) आणि (b)

(2) (a) आणि (c)

(3) फक्त (b)

(4) (b), (c) आणि (d)

Consider the following statements :

(a) It is mandatory for the general candidate to deposit security amount of ₹ 25,000 in case of Lok Sabha and ₹ 10,000 to fight an election in State Assembly constituency.

(b) Candidates belonging to SC/ST have to deposit security amount ₹ 5,000 in case of Lok Sabha and ₹ 2,000 in case of State Assembly.

(c) All but one Left Front candidates lost security deposit in the 2019 Lok Sabha polls in West Bengal.

(d) Left Front ruled the State of West Bengal for 34 years from 1977 to 2011.

Which of the statements given above is/are incorrect ?

(1) (a) and (b)

(2) (a) and (c)

(3) Only (b)

(4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

16. पुढीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(a) उमेदवारांची सुरक्षा ठेव (डिपॉझिट) परत करण्याच्या संदर्भात निवडणूक लढविणाऱ्या उमेदवारांना प्राप्त झालेली एकूण मतांची गणना करण्याकरीता NOTA पर्याय प्राप्त मतांची दखल घेतली जाते.

(b) जर NOTA पर्याय निवडणाऱ्या मतदारांची संख्या ही कोणत्याही उमेदवाराला प्राप्त मतापेक्षा जास्त असली तरी बहुसंख्य मते प्राप्त करणारा उमेदवार विजयी झाल्याचे घोषित केले जाईल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) दोन्ही (a) व (b) बरोबर आहेत (4) कोणतेही बरोबर नाही

Which of the following statements is/are correct ?

(a) The votes polled against the NOTA option are taken into account for calculating the total valid votes polled by the contesting candidates for the purpose of return of security deposits to candidate.

(b) If the number of electors opting for NOTA option is more than the number of votes polled by any of the candidates, the candidate who secures the larger number of votes has to be declared elected.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) are correct (4) None is correct

---

17. मतदारांच्या संख्येनुसार संसदीय मतदारसंघाचा उतरता क्रम लावा.

(a) मलकाजगिरी (आंध्र प्रदेश) (b) गाजियाबाद (उत्तर प्रदेश)

(c) उन्नाव (उत्तर प्रदेश) (d) उत्तर-पश्चिम दिल्ली (दिल्ली)

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (d), (c), (a) (2) (c), (d), (b), (a)

(3) (a), (c), (d), (b) (4) (a), (b), (c), (d)

Arrange in descending order the Parliamentary Constituencies in terms of number of electors.

(a) Malkajgiri (Andhra Pradesh) (b) Ghaziabad (Uttar Pradesh)

(c) Unnao (Uttar Pradesh) (d) North-West Delhi (Delhi)

Answer Options :

(1) (b), (d), (c), (a) (2) (c), (d), (b), (a)

(3) (a), (c), (d), (b) (4) (a), (b), (c), (d)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

18. खालील कथने लक्षात घ्या – (सूचकांची संख्या)

(a) जर उमेदवार मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षाने प्रायोजित केलेला नसेल तर संसदीय किंवा विधानसभा मतदार संघातील उमेदवाराच्या नामनिर्देशन पत्रावर 10 नोंदणीकृत मतदारांची सूचक म्हणून आवश्यकता असते.

(b) मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षाने प्रायोजित केलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत फक्त दोन सूचकांची आवश्यकता असते.

वरीलपैकी कोणते कथन/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही (4) यापैकी नाही

Consider the following statements – (No. of Proposers)

(a) The nomination of a candidate in a Parliamentary or Assembly Constituency should be subscribed by 10 registered electors, if the candidate is not sponsored by a recognised political party.

(b) In the case of a candidate sponsored by recognised political party, only two proposers are required.

Which is/are the correct statements among the above statements ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) None of the above

---

19. अयोग्य कथन/ने ओळखा –

(a) जून 2016 मध्ये 5 राज्यातील 6 जागांच्या पोट निवडणूकीत उमेदवारांचे छायाचित्र मतपत्रिकेवर पहिल्यांदा वापरण्यात आले होते.

(b) उमेदवाराचे नांव आणि त्याचे किंवा तिचे निवडणूक चिन्ह यांच्यामध्ये छायाचित्र दिसणार होते.

(c) जर उमेदवार छायाचित्र प्रदान करण्यात अयशस्वी ठरला, तर तो उमेदवारांचे नामांकन नाकारण्याचे कारण असेल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c) (3) फक्त (a), (c) (4) फक्त (c)

Select the incorrect statements –

(a) In June 2016, bypolls to six seats in five States were first elections where photographs of candidates were used on ballot papers.

(b) The photograph will appear between the name of the candidate and his or her election symbol.

(c) If a candidate fails to provide the photograph, it shall be ground for the rejection of the nomination of candidate.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c) (3) Only (a), (c) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

20. 'भारतीय निवडणूक आयोगाबाबत' खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारतीय संविधानातील अनुच्छेद 323 निवडणूक आयोगाशी संबंधित आहे.

(b) निवडणूक आयोग त्रि-सदस्यीय आहे.

(c) मुख्य निवडणूक आयुक्त इतर निवडणूक आयुक्तांची नेमणूक करतात.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) (4) (b) आणि (c)

Consider the following statements about 'Election Commission of India' :

(a) Article 323 of the Indian Constitution is related to Election Commission.

(b) The Election Commission is a three-member body.

(c) The Chief Election Commissioner appoints the other Election Commissioners.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) (a) and (b) (4) (b) and (c)

---

21. भारतीय वृत्तपत्र परिषदेबाबत (PCI) खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(a) ती एक संविधानात्मक संघटना आहे.

(b) तिची स्थापना 1966 मध्ये करण्यात आली.

(c) PCI चे पांच सदस्य लोकसभा व राज्यसभे मधुन असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) फक्त (c) (4) यापैकी एकही नाही

Which one of the following statements about the Press Council of India (PCI) is incorrect ?

(a) It is a Constitutional organization.

(b) It was formed in 1966.

(c) Five members of PCI are from the Lok Sabha and Rajya Sabha.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (c) (4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

22. जोड्या लावा – (प्रसारमाध्यमामध्ये महिला)

'A' (महिला पत्रकार/प्रसारमाध्यम प्रतिनिधी)	'B' (प्रसार माध्यम/वृत्तपत्रे)
(a) संगीता बी. पिशारोटी	(i) *स्क्रोल.इन*
(b) सीमा चिश्ती	(ii) *खबर लहरीया*
(c) सुप्रिया शर्मा	(iii) *इंडियन एक्सप्रेस*
(d) कविता देवी	(iv) *द वायर*

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

Match the pairs – (Women in Media)

'A' (Woman Journalist/Media Person)	'B' (Media/Newspaper)
(a) Sangeeta B. Pisharoty	(i) *Scroll.in*
(b) Seema Chishti	(ii) *Khabar Lahariya*
(c) Supriya Sharma	(iii) *Indian Express*
(d) Kavita Devi	(iv) *The Wire*

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

23. अयोग्य कथन ओळखा –

(a) 1968 मध्ये अखिल भारतीय वृत्तपत्र संपादक परिषदेने वृत्तपत्रासाठी मूल्यसंहिता स्वीकारली.

(b) राज्यसभेने पत्रकार व वृत्तपत्रासाठी 1978 मध्ये मूल्यसंहिता स्वीकारली.

(c) वृत्तपत्रासाठी आंतरराष्ट्रीय मूल्यसंहिता ही 1991 मधील स्टॉकहोम परिसंवादात तयार करण्यात आली व स्वीकारण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) फक्त (c) (4) यापैकी नाही

Select the incorrect statement –

(a) In 1968, the All India Newspaper Editors' Conference adopted a code of ethics for the press.

(b) Rajya Sabha adopted a code of ethics for journalists and newspapers in 1978.

(c) International code of ethics for press was drafted and adopted in 1991 at the Stockhom Symposium.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Only (c) (4) None of the above

---

24. खालील कथने लक्षात घ्या व योग्य कथने ओळखा.

(a) मे, 2013 मध्ये पेड न्यूजवरील संसदीय समितीने त्यांचा अहवाल संसदेला सादर केला.

(b) प्रसार माध्यमांचे कॉर्पोरेटायझेशन आणि पत्रकारांचे कमी वेतन ही पेड न्यूजची कारणे आहेत.

(c) भारतीय वृत्तपत्र परिषदेने पेड न्यूजच्या घटनांना दंडनीय गैरव्यवहार करण्यासाठी लोकप्रतिनिधीत्व कायदा, 1951 मध्ये सुधारणा करावी, अशी शिफारस केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements and select the correct statements.

(a) A Parliamentary Committee on paid news submitted its report to Parliament in May, 2013.

(b) The corporatisation of media and poor wage levels of journalists are reasons for paid news.

(c) Representation of the People Act, 1951 should be amended to make incidence of paid news a punishable electoral malpractice, recommend by PCI.

Answer Options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (a) and (c) (4) All of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

25. भारतामधील प्रेसला स्वतंत्र आणि निष्पक्ष बनविण्याच्या मार्गातील दोष आहेत :

(a) पत्रकारांचे तुष्टीकरण

(b) जाहिरातींची दर निश्चिती

(c) पत्रकारांना अधिप्रमाणीत करणारी वर्तमान व्यवस्था

(d) स्थानिक जाहिरातींच्या सहकार्याचा अभाव

(e) अपुरे व खर्चिक न्युजप्रिंट

वरीलपैकी कोणते दोष अयोग्य आहेत ?

(1) फक्त (a), (b), (c)
(2) फक्त (c), (d), (e)
(3) फक्त (b), (c)
(4) फक्त (d), (e)

The drawbacks in the way of making the press in India independent and impartial :

(a) Appeasement of journalists

(b) Fixation of advertisement rates

(c) The present system of accreditation of journalists

(d) Lack of local advertisement support

(e) Inadequate and expensive newsprint

Which of the above drawbacks are incorrect ?

(1) Only (a), (b), (c)
(2) Only (c), (d), (e)
(3) Only (b), (c)
(4) Only (d), (e)

---

26. अयोग्य कथन/ने ओळखा –

(a) प्राथमिक शाळेमध्ये अनुसूचित जातीतील मुलांची नोंदणी 2010 – 11 मध्ये 19·06% वरुन 2015 – 16 मध्ये 19·8% पर्यंत वाढली आहे.

(b) प्राथमिक शाळेमध्ये मुस्लिम मुलांची नोंदणी 2010 – 11 मध्ये 12·50% वरुन 2015 – 16 मध्ये 13·8% पर्यंत वाढली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a)
(2) फक्त (b)
(3) (a) व (b) दोन्ही
(4) यापैकी नाही

Select the incorrect statement/s –

(a) Enrolment of Scheduled Caste children has grown from 19·06% in 2010 – 11 to 19·8% in 2015 – 16 at elementary level.

(b) Enrolment of Muslim children has grown from 12·50% in 2010 – 11 to 13·8% in 2015 – 16 at elementary level.

Answer Options :

(1) Only (a)
(2) Only (b)
(3) Both (a) and (b)
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

27. स्वयंम (SWAYAM) संबंधात पुढील विधाने विचारात घ्या :

(a) ते एम.एच.आर.डी., एन.पी.टी.ई.एल. आणि आय.आय.टी. मद्रास यांनी विकसित केले.

(b) त्या द्वारे वर्ग 9 ते पदव्युत्तर पर्यंतचे अभ्यासक्रम शिकविले जातत.

(c) त्या द्वारे शिकविले जाणारे अभ्यासक्रम किमान शुल्कावर उपलब्ध आहे.

(d) यू.जी.सी. पदव्युत्तर शिक्षणासाठी त्याचे राष्ट्रीय समन्वयक आहे.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d)

(3) (b), (c), (d) (4) वरीलपैकी सर्व

Consider the following statements with reference to SWAYAM :

(a) It is developed by MHRD, NPTEL and IIT Madras.

(b) Courses are taught from 9th class to Post-graduation through it.

(c) Courses delivered through it are available at minimum cost.

(d) UGC is a national coordinator for Post-graduation education.

Which of the statements given below are correct ?

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d)

(3) (b), (c), (d) (4) All of the above

---

28. 'सर्व शिक्षा अभियानाबाबत' खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(a) पंतप्रधान अटल बिहारी वाजपेयी या अभियानाचे संस्थापक आहेत.

(b) 'सर्वांसाठी शिक्षण' हे या अभियानाचे बोधवाक्य आहे.

(c) उच्च शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण हे याचे उद्दिष्ट आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) फक्त (c) (4) यापैकी एकही नाही

Which one of the following statement about the 'Sarva Shiksha Abhiyan' is incorrect ?

(a) Prime Minister Atal Bihari Vajpayee is the founder of this abhiyan.

(b) 'Education For All' is the motto of this abhiyan.

(c) Universalisation of Higher Education is an aim of this abhiyan.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (c) (4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

29. खालील कथने लक्षात घ्या आणि अयोग्य कथन ओळखा :

(a) राज्य सरकार आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थाच्या भागीदारीमध्ये सर्व शिक्षा अभियान 2001 – 2002 मध्ये सुरु करण्यात आले.

(b) सर्व शिक्षा अभियानमध्ये लोक जुंबिश व ऑपरेशन ब्लॅकबोर्ड कार्यक्रम समाविष्ट केलेला नाही.

(c) एन.पी.ई.जी.ई.एल. व कस्तुरबा गांधी कार्यक्रम हे सर्व शिक्षा अभियानमध्ये समाविष्ट करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) फक्त (c) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements and select the incorrect statement :

(a) Sarva Shiksha Abhiyan has been launched in 2001 – 2002 in partnership with the State Governments and Local Self-Governments.

(b) Sarva Shiksha Abhiyan does not cover the Lok Jumbish and Operation Blackboard Programme.

(c) Sarva Shiksha Abhiyan covers NPEGEL and Kasturba Gandhi Programme.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (c) (4) None of the above

---

30. अयोग्य कथन ओळखा.

(1) 1951 मध्ये अनुसूचित जातीसाठी लोकसभेच्या आरक्षित मतदारसंघाची एकूण संख्या 72 होती.

(2) 2004 मध्ये अनुसूचित जातीसाठी लोकसभेच्या आरक्षित मतदारसंघाची एकूण संख्या 84 होती.

(3) 1951 मध्ये अनुसूचित जमातीसाठी लोकसभेच्या आरक्षित मतदारसंघाची एकूण संख्या 26 होती.

(4) 2014 मध्ये अनुसूचित जमातीसाठी लोकसभेच्या आरक्षित मतदारसंघाची एकूण संख्या 47 होती.

Select the incorrect statement.

(1) Total number of Reserved Constituencies of Lok Sabha for Scheduled Castes was 72 in the year 1951.

(2) Total number of Reserved Constituencies of Lok Sabha for Scheduled Castes was 84 in the year 2004.

(3) Total number of Reserved Constituencies of Lok Sabha for Scheduled Tribes was 26 in the year 1951.

(4) Total number of Reserved Constituencies of Lok Sabha for Scheduled Tribes was 47 in the year 2014.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

31. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) माहिती व दूरसंचार तंत्रज्ञानाद्वारे शिक्षणाची राष्ट्रीय मिशन (NMEICT) ही परिकल्पित अशी केन्द्रीय प्रायोजित योजना आहे.

(b) माहिती व दूरसंचार तंत्रज्ञानाद्वारे शिक्षणाची राष्ट्रीय मिशन (NMEICT) ही योजना प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च शिक्षण संस्थांसाठी फायदेशिर आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर (2) फक्त विधान (b) बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर (4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements :

(a) The National Mission an Education through Information and Communication Technology (NMEICT) has been envisaged as a Centrally Sponsored Scheme.

(b) The NMEICT has benefited in primary, secondary and higher education institutions.

Answer Options :

(1) Only statement (a) is correct (2) Only statement (b) is correct

(3) Both statements are correct (4) Both statements are false

---

32. सातत्यपूर्ण सर्वंकष मूल्यमापनाचे उद्दिष्ट काय आहे/आहेत ?

(a) वर्तन निष्पत्ती

(b) विद्यार्थ्यांच्या व्यापक अध्ययन प्रक्रियेचे सातत्यपूर्ण मुल्यमापन

(c) विद्यार्थ्यांमध्ये नैतिक व आध्यात्मिक मूल्ये बिंबविणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) दोन्ही

(3) (b) आणि (c) दोन्ही (4) वरील सर्व

What is/are the objectives of Continuous Comprehensive Evaluation ?

(a) Behavioural outcomes

(b) Continuity in Evaluation and Assessment of Broad Based Learning of students

(c) Inculcate the moral and spiritual values in students

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Both (a) and (b)

(3) Both (b) and (c) (4) All of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

33. अयोग्य कथन ओळखा –

(a) माध्यमिक शिक्षणाची गुणवत्ता सुधारणे व प्रवेश वाढविणे या उद्देशाने 2009 मध्ये राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान सुरु करण्यात आले.

(b) शाळा सिद्धी – शाळेची मानके आणि मुल्यमापन आराखडा आणि त्याचे वेब पोर्टल 2015 मध्ये सुरु करण्यात आले.

(c) ऑगस्ट, 2016 मध्ये 1099 केंद्रीय विद्यालयांना कक्षेत घेण्यासाठी 'शाळा दर्पण' प्रकल्प सुरु करण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a)

(2) फक्त (b)

(3) फक्त (c)

(4) यापैकी नाही

Select the incorrect statement –

(a) Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan was launched in 2009 with the objective to enhance access to secondary education and improve its quality.

(b) Shala Siddhi – School standards and evaluation framework and its web portal was launched in 2015.

(c) 'Shala Darpan' project to cover all the 1099 Kendriya Vidyalayas was launched in August, 2016.

Answer Options :

(1) Only (a)

(2) Only (b)

(3) Only (c)

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

34. तामिलनाडूमध्ये ए.बी.एल., कर्नाटकमध्ये नल्ली कली, गुजरातमध्ये प्रज्ञा ही योजना ________ शिक्षकांसाठी 'विशिष्ट शिक्षक प्रशिक्षण' मॉडयूल विकसित करण्यासाठी केलेल्या आहेत.

(a) वर्ग 1 ली व वर्ग 2 री च्या विद्यार्थ्यांना अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी.

(b) वर्ग 3 री व वर्ग 4 थी च्या विद्यार्थ्यांना अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी.

(c) वर्ग 5 वी व वर्ग 6 वी च्या विद्यार्थ्यांना अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही (4) वरीलपैकी सर्व

Under ABL in Tamil Nadu, Nali Kali in Karnataka, Pragya in Gujarat, steps have been taken to develop 'specific teacher training' modules for teachers ________ .

(a) teaching students in classes 1 and 2.

(b) teaching students in classes 3 and 4.

(c) teaching students in classes 5 and 6.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) All of the above

---

35. योग्य कथन/ने ओळखा –

(a) स्वयंम हे भारताचे स्वतःचे MOOC प्लॅटफॉर्म आहे, जो सर्व विषयांवर ऑनलाईन अभ्यासक्रम उपलब्ध करते, आणि त्यांचा प्रारंभ 9 जुलै, 2017 रोजी झाला.

(b) स्वयंप्रभा हा DTH द्वारे उच्च दर्जाचे 32 शैक्षणिक चैनल उपलब्ध करून देणारा उपक्रम आहे आणि त्याचा प्रारंभ 9 जून, 2017 रोजी झाला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) व (b) दोन्ही (4) यापैकी नाही

Select the correct statement/s –

(a) SWAYAM is India's own MOOC platform offering online courses on all disciplines, and was launched on 9th July, 2017.

(b) SWAYAM PRABHA is an initiative to provide 32 high quality educational channels through DTH, and was launched on 9th June, 2017.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

36. कौटिल्याने सर्व अमात्य, मंत्री आणि विभाग प्रमुख यांना ________ तीर्थ श्रेणीत विभाजित केले.

(1) नऊ (2) बारा (3) पंधरा (4) अठरा

Kautilya categorises all the Amatyas, Mantrins and Department Heads into ________ Tirthas.

(1) Nine (2) Twelve (3) Fifteen (4) Eighteen

37. मौर्यकालीन साम्राज्याचे प्रशासकीय सुविधेकरीता सहा प्रांतांमध्ये विभाजन करण्यात आले होते. या प्रांतांना ________ असे संबोधले जात होते.

(1) जनपद (2) चक्र
(3) पौर (4) समाहर्ता

During the Mauryan Period, the empire was divided into six provinces for administrative purposes. The provinces were called ________ .

(1) Janpad (2) Chakra
(3) Pour (4) Samaharta

38. ओ'मैले यांनी ब्रिटीश प्रशासनाच्या काळातील बॉम्बे प्रेसिडेन्सिच्या अखत्यारित काही जिल्हाधिकाऱ्यांनी दर्शविलेल्या वीरपणाच्या कार्याचा उल्लेख केला आहे. याबाबतीत योग्य विधान म्हणजे :

(a) प्लेगच्या साथी दरम्यान, आर.बी. स्टुअर्ट यांनी स्वतःच्या हातांनी काही मृतदेह दफन केली होती.

(b) कॉलराच्या साथी दरम्यान, मार्टीन वुड यांनी लोकांमधील भीती कमी करण्यासाठी आजारी असलेल्या व्यक्तींबरोबर जेवण केले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)
(3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

O'Malley referred to the acts of heroism displayed by some Collectors in the Bombay Presidency during British Administration. In this regard correct statement/s is/are :

(a) During a plague epidemic, R.B. Stewart burried corpses with his own hand.

(b) During a cholera epidemic, Martin Wood ate his meals with the sick to reduce the panic of the people.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)
(3) (a) and (b) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

39. एस्.एस्. खेरा यांच्या शब्दात 'जिल्हा प्रशासन' म्हणजे :

(a) जिल्ह्यात कायदा व सुव्यवस्थेचे प्रशासन करणे.

(b) जिल्ह्यात महसुलाचे प्रशासन करणे.

(c) जिल्ह्यात विकास प्रशासन करणे.

(d) जिल्ह्यात लोक प्रशासन करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) (a), (b), (c) आणि (d) (4) फक्त (d)

In the words of S.S. Khera 'District Administration' stands for :

(a) Law and order administration within a district.

(b) Revenue administration within a district.

(c) Development administration within a district.

(d) Public administration within a district.

Answer Options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)

(3) (a), (b), (c) and (d) (4) Only (d)

---

40. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) स्वातंत्र्यापूर्वी जिल्हाधिकारी हा कार्यकारी दंडाधिकारी व न्यायिक दंडाधिकारी अशा दोन्हीही भूमिका पार पाडत असे.

(b) विविध राज्यांचे पंचायत राज विधिनियमांमुळे विकास प्रशासनातील जिल्हाधिकाऱ्यांची भूमिका आणि जबाबदारी वाढली आहे.

(c) जिल्हाधिकारी लष्करी अधिकाऱ्यांशी संपर्क ठेवतो आणि लष्कराच्या आजी आणि माजी सदस्यांचे कल्याण सुनिश्चित करतो.

(d) महाराष्ट्रात, जिल्हाधिकारी हा जिल्हा नियोजन समितीचा पद्सिद्ध अध्यक्ष म्हणून देखील कार्य करतो.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Consider the following statements :

(a) Before Independence, the District Collector acted as both, the Executive Magistrate and the Judicial Magistrate.

(b) Panchayat Raj Acts of various states have increased the role and responsibility of the Collector in development administration.

(c) The Collector maintains liasion with military authorities and looks after the welfare of both serving and retired members of Armed Forces.

(d) In Maharashtra, the Collector also acts as the Ex-officio Chairman of District Planning Committee.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only (a) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (d)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

41. "मंत्र्याच्या उत्तरदायित्वाचे दोन पैलू आहेत. मंत्र्याला त्याच्या अधिकार क्षेत्रात पूर्ण स्वायत्तता असते. ओघाने त्याचाच परिणाम म्हणून त्याच्या सर्व कर्मचाऱ्यांच्या कृतींची पूर्ण जबाबदारी त्याने घेतली पाहिजे."
हे विधान कोणाशी संबंधीत आहे ?

(1) कृष्ण मेनन समिती

(2) छागला आयोग

(3) प्रशासकीय सुधारणा आयोग

(4) गोपालस्वामी अय्यंगार अहवाल

"The doctrine of ministerial responsibility has two facets. The minister has complete autonomy within his sphere of authority. As a necessary corollary, he must take full responsibility for the action of his servants."

This statement is associated with :

(1) Krishna Menon Committee

(2) Chagla Commission

(3) Administrative Reforms Commission

(4) Gopalswamy Ayangar Report

---

42. खालीलपैकी कोणत्या गुन्हयासंबंधी माहिती असेल तर त्यासंबंधीत पोलिसांना कळविणे कायद्याने बंधनकारक असले तरी हयगय केल्यास शिक्षेची तरतूद नाही ?

(1) सार्वजनिक शांततेविरुद्ध अपराध

(2) देशाविरुद्ध अपराध

(3) अन्न व औषधे भेसळीशी निगडीत अपराध

(4) वरीलपैकी नाही

For which of the following offences is it binding on citizens to report to the police if they have any information about the case but omission to give such information is not punishable ?

(1) Offences against public tranquility

(2) Offences against the state

(3) Offences related to adulteration of food and drugs

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

43. डेव्हिड ओसबॉर्न आणि टेड गॅब्लर यांच्या कोणत्या ग्रंथामध्ये 'नव लोक व्यवस्थापन' ही संकल्पना मांडण्यात आली ?

(1) Towards New Public Administration

(2) Reinventing Government

(3) The New State

(4) Dynamic Administration

In which of these books did David Osborne and Ted Gaebler introduce the concept of 'New Public Management' ?

(1) Towards New Public Administration

(2) Reinventing Government

(3) The New State

(4) Dynamic Administration

---

44. नोकरशाहीची पद्धतशीरपणे सैद्धांतिक मांडणी सर्वप्रथम कोणी केली ?

(1) हर्बर्ट सायमन

(2) मेरी पार्कर फॉलेट

(3) वुड्रो विल्सन

(4) मॅक्स वेबर

Who had systematically theorized bureaucracy for the first time ?

(1) Herbert Simon

(2) Mary Parker Follett

(3) Woodrow Wilson

(4) Max Weber

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

45. जिल्हाधिकारी यांच्या अधिकार व कार्ये याबाबतीत चुकीचे विधान कोणते ?

(1) तो जिल्हा जनगणना अधिकारी असतो.

(2) तो फक्त लोकसभा मतदारसंघासाठी निवडणूक अधिकारी असतो.

(3) नैसर्गिक आपत्ती व इतर आणीबाणी प्रसंगी संकटकालीन आपत्ती व्यवस्थापनाचा प्रमुख असतो.

(4) अन्न व इतर आवश्यक वस्तु पुरवठा करणे, ही त्याची जवाबदारी असते.

State the wrong statement with regard to the powers and functions of the District Collector.

(1) He acts as the district census officer.

(2) He acts as the returning officer for the election to Parliamentary Constituency only.

(3) He acts as the crisis administrator-in-chief during natural calamities and other emergencies.

(4) He is responsible for the civil supplies, food and other essential commodities.

---

46. धोरण निर्मिती प्रक्रियेचा अंतिम टप्पा ________ .

(1) धोरण निर्मिती

(2) तथ्य संकलन

(3) धोरण अंमलबजावणी

(4) धोरण मूल्यमापन

The final stage of the policy process is ________ .

(1) Formulation of policy

(2) Data collection

(3) Implementation of policy

(4) Evaluation of policy

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

47. खालीलपैकी अयोग्य जोडी निवडा.

	संस्था		स्थापना वर्ष
(1)	राष्ट्रीय ग्रामीण विकास संस्था (NIRD)	–	1958
(2)	भारतीय लोक प्रशासन संस्था (IIPA)	–	1954
(3)	इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वन अकादमी	–	1987
(4)	विदेश सेवा संस्था	–	1968

Choose the incorrect pair.

	Institution		Year of establishment
(1)	National Institute of Rural Development (NIRD)	–	1958
(2)	Indian Institute of Public Administration (IIPA)	–	1954
(3)	Indira Gandhi National Forest Academy	–	1987
(4)	Foreign Service Institute	–	1968

48. जगात 'हरित क्रांतीचे जनक' म्हणून कोणाला ओळखले जाते ?

(1) नॉर्मन बोरलॉग
(2) बेंजामिन पेरी पाल
(3) एम्.एस्. स्वामीनाथन
(4) एरिच त्शेर्मक

Who is known as the 'Father of Green Revolution' in the World ?

(1) Norman Borlaug
(2) Benjamin Peary Pal
(3) M.S. Swaminathan
(4) Erich Tschermak

49. खालीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे ?

(1) नागरी सेवा परीक्षेसाठी कोठारी समितीने वयोमर्यादा 21 – 26 वर्षे अशी सुचविलेली होती.
(2) नागरी सेवा परीक्षेला सर्वसाधारण उमेदवार आणि अनुसूचित जाती/जमातीचे उमेदवार या सर्वांना फक्त दोन वेळा बसू दयावे अशी शिफारस कोठारी समितीने केली होती.
(3) भारतीय प्रशासकीय सेवा, भारतीय पोलीस सेवा आणि भारतीय वन सेवेतील एक-तृतीयांश पदे (जागा) राज्यसेवेतील अधिकाऱ्यांच्या पदोन्नतीने भरल्या जाव्यात, अशी शिफारस कोठारी समितीने केली होती.
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is incorrect ?

(1) The age-limit for the civil service examination recommended by the Kothari Committee was 21 – 26 years.
(2) The Kothari Committee had recommended only two attempts for the civil service examination for both the general and the SC/ST candidates.
(3) The Kothari Committee had recommended one-third posts in the IAS, IPS and Indian Forest Service (IFS) to be filled in by promotion of officers employed in the state services.
(4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

50. प्रशासनावरील न्यायिक नियंत्रणाच्या संदर्भात अवैधकृती म्हणजे :

(1) कायद्यातील चूक
(2) सत्य शोधण्यात चूक
(3) अधिकाराचा गैरवापर
(4) प्रक्रियेतील चूक

In the context of judicial control over administration, malfeasance stands for :

(1) Error of Law
(2) Error of fact-finding
(3) Abuse of authority
(4) Error of procedure

---

51. खालीलपैकी कोणते घटक भारतीय विदेश सेवेच्या प्रशिक्षणाचा भाग आहेत ?

(a) राष्ट्रीय प्रशासन प्रबोधिनी येथे पायाभूत अभ्यासक्रम
(b) जिल्हा प्रशिक्षण
(c) परदेशातील भारतीय दूतावासात भाषांचे प्रशिक्षण
(d) भारत दर्शन दौरा
(e) सैनिकी शाखेत संलग्न प्रशिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c)
(2) (b), (c) आणि (d)
(3) (a), (c), (d) आणि (e)
(4) वरील सर्व

Which of the following are the components of training for Indian Foreign Service ?

(a) Foundational course at the National Academy of Administration
(b) District training
(c) Language training at an Indian mission abroad
(d) Bharat Darshan tour
(e) Attachment to a military unit

Answer Options :

(1) (a), (b) and (c)
(2) (b), (c) and (d)
(3) (a), (c), (d) and (e)
(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

52. 'मिशन कर्मयोगी' बद्दल अयोग्य विधान ओळखा :

(1) हा एक नागरी सेवाक्षमता निर्मितीचा नविन राष्ट्रीय आराखडा आहे.

(2) या द्वारे नियम आधारित प्रशिक्षणाकडून भूमिका आधारित प्रशिक्षणाकडे लक्ष केंद्रित केले जाणार आहे.

(3) 'आय गॉट मिशन कर्मयोगी' या ऑनलाईन व्यासपीठाद्वारे हा कार्यक्रम उपलब्ध करुन दिला जाईल.

(4) प्रधानमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखालील सार्वजनिक मनुष्यबळ परिषदेद्वारे याचे संपूर्ण निरीक्षण केले जाईल.

Identify the incorrect statement about 'Mission Karmayogi' :

(1) The new national architecture for civil services capacity building.

(2) To shift focus from rule based training to role based training.

(3) The programme will be delivered by setting up training platform named – 'I Got Mission Karmayogi'.

(4) A Public Human Resource Council under the Prime Minister would oversee the entire capacity building exercise.

---

53. ख्रिस्तोफर हुड यांनी तयार केलेल्या 'टॉप-डाऊन' प्रतिमानात त्यांनी परिपूर्ण धोरण अंमलबजावणीसाठी काही अटी निर्धारित केल्या आहेत. याबाबतीत अयोग्य विधान कोणते ?

(1) निकषांची अंमलबजावणी केली जावी आणि उद्दिष्टये दिली जावीत.

(2) वेळेची मर्यादा असेल.

(3) लोक त्यांना जे काही सांगितले जाईल आणि विचारले जाईल ते करतील.

(4) संस्थेतील युनिट्स दरम्यान आणि युनिट्स अंतर्गत परिपूर्ण संवाद ठेवला जाईल.

Christhopher Hood developed a 'Top-Down' model, in which he set out some conditions for perfect implementation of policy. Which of the following statements is wrong ?

(1) Norm would be enforced and objectives would be given.

(2) There would be limitation of time.

(3) People would do what they are told and what they are asked.

(4) There should be perfect communication in the unit and between the units of organisation.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

54. खालीलपैकी कोणता विभाग 1985 मध्ये निर्माण करण्यांत आलेल्या कार्मिक, सार्वजनिक तक्रारी आणि निवृत्तीवेतन मंत्रालयाचा भाग नाही ?

(1) कार्मिक व कारकिर्दीचे नियोजन विभाग

(2) कार्मिक व प्रशिक्षण विभाग

(3) निवृत्तीवेतन व निवृत्तीवेतनधारक कल्याण विभाग

(4) प्रशासकीय सुधारणा व सार्वजनिक तक्रारी विभाग

Which of the following is not a department under the Ministry of Personnel, Public Grievances and Pensions created in 1985 ?

(1) Department of Personnel and Career Planning

(2) Department of Personnel and Training

(3) Department of Pensions and Pensioner's Welfare

(4) Department of Administrative Reforms and Public Grievances

---

55. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी (LBSNAA) द्वारा आयोजित केलेला पायाभूत प्रशिक्षण कोर्स हा फक्त अखिल भारतीय सेवेतील नवीन सदस्यांसाठी (ज्यांना प्रशिक्षणार्थी म्हटले जाते) असतो.

(b) भारतीय प्रशासकीय सेवेतील प्रशिक्षणार्थींसाठी 1969 पासून 'सँडविच' कोर्स लागू करण्यांत आला.

(c) कोठारी समितीच्या शिफारशीनुसार 1978 पासून भारतीय पोलीस सेवेतील प्रशिक्षणार्थींना देखील 'सँडविच' कोर्स लागू करण्यांत आला.

(d) सध्या, राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी ही गृह मंत्रालयाच्या अधिकारक्षेत्रात आहे.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) (a), (b) आणि (c)
(2) (a), (c) आणि (d)
(3) फक्त (b)
(4) फक्त (a) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) The Foundational training course organised by National Academy of Administration (LBSNAA) is for the new entrants (called probationers) of All India Services only.

(b) 'Sandwich' course introduced for the IAS probationers since 1969.

(c) 'Sandwich' course introduced also for the IPS probationers since 1978 on the recommendation of the Kothari Committee.

(d) Presently, the National Academy of Administration is under the Ministry of Home.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) (a), (b) and (c)
(2) (a), (c) and (d)
(3) Only (b)
(4) Only (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

56. नोकरशाहीशी संबंधीत खालील कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत ?

(a) नोकरशाही हा शब्द प्रथम ग्रीक भाषेत 'ब्यूरोक्रॅटिक' वरुन अठराव्या शतकात ग्रीक वाणिज्य मंत्र्याने कार्यरत सरकारचा संदर्भ देण्यासाठी वापरला.

(b) याचे प्रमुख योगदानकर्ते मार्क्स, मॅक्स वेबर आणि रॉबर्ट मिशेल्स आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) दोन्हीही (4) एकही नाही

Which of the following statements is/are correct regarding bureaucracy ?

(a) The term 'bureaucracy' was first used in the Greek form 'bureaucratic' by Greek minister of commerce in the eighteenth century to refer to the government in operation.

(b) The major contributions have come from Marx, Max Weber and Robert Michels.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (4) Neither

---

57. ग्रामीण विकास प्रशासनासंबंधित खालीलपैकी योग्य विधान कोणते ?

(a) लघु शेतकरी विकास अभिकरण (SFDA) ची स्थापना 1969 मध्ये झाली.

(b) सीमांत शेतकरी आणि शेतमजुर विकास अभिकरण (MFALDA) ची स्थापना 1969 मध्ये झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

Which of the following statements is/are correct about rural development administration ?

(a) Small Farmers Development Agency (SFDA) was established in 1969.

(b) Marginal Farmers and Agricultural Labourers Development Agency (MFALDA) was established in 1969.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) (a) and (b) (4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

58. धोरणाच्या मूल्यमापनात ____________ संकल्पना फ्रोहोक याने उपयुक्त असल्याचे सुचविले.

(1) नि:पक्षपात, कार्यक्षमता, सार्वजनिक आवड आणि नियोजन

(2) नि:पक्षपात, कार्यक्षमता, वित्त आणि कर्मचारी

(3) नि:पक्षपात, कार्यक्षमता, इष्टतमता आणि सार्वजनिक आवड

(4) नि:पक्षपात, कार्यक्षमता, सार्वजनिक आवड आणि वित्त

Frohock has suggested ____________ concepts as helpful in evaluating policy.

(1) Equity, Efficiency, Public interest and Planning

(2) Equity, Efficiency, Finance and Personnel

(3) Equity, Efficiency, Pareto optimality and Public interest

(4) Equity, Efficiency, Public interest and Finance

---

59. योग्य जोडी जुळवा :

	(धोरण)		(वर्षे)
(a)	महिलांच्या सबलीकरणासाठीचे राष्ट्रीय धोरण	(i)	2013
(b)	बालकांसाठीचे राष्ट्रीय धोरण	(ii)	2006
(c)	दिव्यांग व्यक्तींसाठीचे राष्ट्रीय धोरण	(iii)	2001

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

Match the following pairs :

	(Policy)		(Year)
(a)	National Policy for Empowerment of Women	(i)	2013
(b)	National Policy for Children	(ii)	2006
(c)	National Policy for Persons with Disability	(iii)	2001

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

60. जोड्या लावा :

	धोरण		**संबंधीत मंत्रालय/विभाग**
(a)	मादक द्रव्यावरील राष्ट्रीय धोरण	(i)	गृह मंत्रालय
(b)	पुनर्स्थापना व पुनर्वसन यावरील राष्ट्रीय धोरण	(ii)	सामाजिक न्याय व सबलीकरण मंत्रालय
(c)	आपत्ती व्यवस्थापनावरील राष्ट्रीय धोरण	(iii)	अर्थ मंत्रालय (महसुल विभाग)
(d)	दिव्यांग व्यक्तिंसाठीचे राष्ट्रीय धोरण	(iv)	ग्रामीण विकास मंत्रालय (भूसंसाधन विभाग)

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

Match the pairs :

	Name of Policy		**Related Ministry/Department**
(a)	National Policy on Narcotic Drugs	(i)	Home Affairs
(b)	National Policy on Resettlement and Rehabilitation	(ii)	Social Justice and Empowerment
(c)	National Policy on Disaster Management	(iii)	Finance (Department of Revenue)
(d)	National Policy for Persons with Disabilities	(iv)	Rural Development (Department of Land Resources)

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

61. खालीलपैकी कोणते विधान/ने कलम 371 नुसार, जे महाराष्ट्र व गुजरात राज्यांबाबतीत विशेष तरतुद सुचित करते, बरोबर आहे,

(a) स्वतंत्र वैधानिक विकास मंडळाची तरतूद करणे.

(b) शैक्षणिक व व्यावसायिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये मागास भागातील विद्यार्थ्यांसाठी आरक्षित जागांची तरतुद करणे.

(c) राज्य शासनाच्या पदांमध्ये मागास भागातील व्यक्तींसाठी आरक्षणाची तरतूद करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a)

(2) (a) आणि (c) दोन्ही

(3) (a) आणि (b) दोन्ही

(4) (a), (b) आणि (c)

Which of the following statement/s is/are true with respect to Article 371, providing special provision for the States of Maharashtra and Gujarat ?

(a) Provision of establishment of Separate Statutory Development Board.

(b) Provision of reservation of seats in educational and vocational training institutes for the students belong to the backward region.

(c) Provision of reservation in State Goverment posts for persons who belong to the backward region.

Answer Options :

(1) Only (a)

(2) (a) and (c) both

(3) (a) and (b) both

(4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

62. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) नागपूर करार हा सप्टेंबर 1953 मध्ये झाला त्याने मराठी भाषिकांचे लगतच्या प्रदेशांचे मिळून महाराष्ट्र राज्य निर्मितीला चालना मिळाली.

(b) नागपूर करारातील सर्वात प्रमुख कलमानुसार महाराष्ट्र राज्य विधानसभेचे दरवर्षी नागपूर येथे अधिवेशन घेणे आवश्यक होते.

(c) मुख्यमंत्री वाय.बी. चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखाली द्विभाषिक मुंबई राज्याची स्थापना 1 मे, 1956 रोजी झाली.

(d) एस्.एम्. जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली भरलेल्या विविध पक्षांच्या बैठकीत पुणे येथे 6 फेब्रुवारी, 1956 रोजी संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना झाली.

वरीलपैकी कोणती विधाने बिनचूक आहेत ?

(1) फक्त (a) आणि (b)
(2) (a), (b) आणि (c)
(3) (b), (c) आणि (d)
(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The Nagpur Pact was concluded in September 1953. It led to the creation of the State of Maharashtra from contiguous Marathi speaking areas.

(b) The most prominent clause of the Nagpur Pact required one session of the Maharashtra State Assembly in Nagpur every year.

(c) Bilingual Mumbai State was established on 1st May, 1956 under the Chief Ministership of Y.B. Chavan.

(d) The meeting of various opposition parties presided over by S.M. Joshi formed Samyukta Maharashtra Samiti in Pune on 6th February, 1956.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only (a) and (b)
(2) (a), (b) and (c)
(3) (b), (c) and (d)
(4) All of the above

---

63. खालीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे ?

(1) राष्ट्रपती जसा संघराज्याचा घटनात्मक प्रमुख आहे, तसा राज्यपाल हा त्याच्या राज्याचा घटनात्मक प्रमुख आहे.

(2) राज्यपाल हा केन्द्रातील राष्ट्रपती प्रमाणेच नामधारी प्रमुखाची प्रतिकृती आहे.

(3) भारताच्या राष्ट्रपती प्रमाणेच राज्यपालाचे विवेकाधीन अधिकार क्षेत्र स्पष्टपणे शब्दांकित करण्यांत आलेले आहे.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is incorrect ?

(1) The Governor is the constitutional head of his state just as the President is of the Union.

(2) The Governor is the model of a nominal head like the President at the Centre.

(3) The Governor has clearly spelt out specific areas of discretionary powers just as the President of India.

(4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

64. चुकीचे विधान ओळखा.

(1) 'उपमुख्यमंत्री' हे पद घटनात्मक नाही.

(2) अग्रक्रम तालिकेत उपमुख्यमंत्री आणि राज्यसभेचे उपाध्यक्ष यांचे स्थान बरोबरीचे आहे.

(3) एखाद्या राज्यात एकापेक्षा अधिक उपमुख्यमंत्री असू शकतात; पण पांच पेक्षा जास्त नाही.

(4) वरील सर्व

Which of the following statements is incorrect ?

(1) The post of 'Deputy Chief Minister' is not a constitutional one.

(2) In order of precedence Deputy Chief Minister stands at a similar positon as Deputy Chairman of Rajya Sabha.

(3) There can be more than one Deputy Chief Minister but not more than five in any one state.

(4) All of the above

---

65. जेव्हा एखादी व्यक्ति एकापेक्षा अधिक राज्यांचे राज्यपाल म्हणून कार्य करते तेव्हा त्यांचे वेतन ________ .

(1) केन्द्रीय शासनाकडून दिले जाते

(2) संबंधीत राज्यांमध्ये राष्ट्रपतीद्वारे वाटून दिले जाते

(3) भारताच्या संचित निधीतून दिले जाते

(4) राष्ट्रपती सांगतील त्या राज्याद्वारा दिले जाते

When a person acts as Governor of more than one state his salary is ________ .

(1) Paid by the Union Government

(2) Shared by the concerned states as determined by the President

(3) Charged to the Consolidated Fund of India

(4) Paid by the state named by the President

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

66. मुख्य सचिवाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
(a) मुख्य सचिव पद हे 1799 मध्ये लॉर्ड वेलस्ली याने निर्माण केले.
(b) इतर सचिवांच्या तुलनेत त्याचे पद समानातील पहिला यापेक्षा मोठे आहे.
(c) 2004 मध्ये पी.सी. होटा समितीच्या शिफारशीनुसार मुख्य सचिवाचे पद हे प्रमाणीत करण्यांत आले आहे आणि ते भारत सरकारच्या सचिवा समान केले गेले.

पर्यायी उत्तरे :
(1) विधाने (a) आणि (b) बरोबर, विधान (c) चूकीचे
(2) विधान (a) बरोबर, विधाने (b) आणि (c) चूकीचे
(3) विधाने (b) आणि (c) बरोबर, विधान (a) चूकीच
(4) सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements about Chief Secretary :
(a) The office of a Chief Secretary was created in 1799 by Lord Wellesley.
(b) His position vis-a-vis other Secretaries is more than primus inter pares.
(c) The office of a Chief Secretary was standardised in 2004 on the recommendation of P.C. Hota Committee and was equated with that of the Secretary to the Government of India.

Answer Options :
(1) Statements (a) and (b) are correct, statement (c) is false.
(2) Statement (a) is correct, statements (b) and (c) are false.
(3) Statements (b) and (c) are correct, statement (a) is false.
(4) All statements are correct.

---

67. खालील विधाने विचारात घ्या :
(a) राज्यघटनेच्या अनुच्छेद – 342 नुसार अँग्लो-इंडियन कोण आहेत याची व्याख्या दिलेली आहे.
(b) अँग्लो-इंडियन जमातीसाठी लोकसभा आणि राज्य विधानसभांमध्ये असलेले आरक्षण 103 व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे थांबविण्यात आले आहे.
(c) अनु. जाती आणि अनु. जमातीसाठी असलेले जागांचे आरक्षण हे अनुच्छेद – 334 मध्ये उल्लेख केलेला कालावधी समाप्त झाल्यावर थांबविण्यात येईल.
(d) महिलांसाठी स्थानिक स्व-शासनात असलेले जागांचे आरक्षण हे अनुच्छेद – 334 मध्ये उल्लेख केलेला कालावधी समाप्त झाल्यावर थांबविण्यात येईल.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने योग्य आहे/त ?
(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b) आणि (d)
(3) (c) आणि (d) (4) फक्त (c)

Consider the following statements :
(a) Article – 342 of the Constitution defines who is an Anglo-Indian.
(b) The 103rd Constitutional Amendment Act ceased the reservation of seats for Anglo-Indians in the Lok Sabha and State Legislative Assemblies.
(c) The reservation of seats for SCs and STs shall cease to have effect on the expiration of the period specified in Article – 334.
(d) The reservation of seats for women in local self-governement shall cease to have effect on the expiration of the period specified in Article – 334.

Which of the statements given above is/are correct ?
(1) (a), (b) and (c) (2) (b) and (d)
(3) (c) and (d) (4) Only (c)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

68. जिल्हा परिषदेची जल व्यवस्थापन व स्वच्छता समिती बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(a) जि.प.चा अध्यक्ष हा या समितीचा पद्सिद्ध अध्यक्ष असतो.

(b) जि.प.च्या सर्व विषय समित्यांचे सभापती हे या समितीचे पद्सिद्ध सदस्य असतात.

(c) या समितीत जि.प. सदस्यांमधून अध्यक्षाद्वारे नामनिर्देशित झालेल्या पांच सदस्यांपैकी किमान तीन महिला सदस्या असाव्यात.

(d) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी हा या समितीचा पद्सिद्ध सचिव असतो.

(e) कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणीपुरवठा) जि.प., कार्यकारी अभियंता (लहान पाटबंधारे) जि.प. हे या समितीचे पद्सिद्ध सदस्य असून ते समितीच्या बैठकीत चर्चेत मतदानाच्या हक्कासह भाग घेवू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (d) आणि (e) (2) (a), (c), (d) आणि (e)

(3) (a) आणि (b) (4) वरील सर्व

Which of the following statements about Water Management and Sanitation Committee of Zilla Parishad (Z.P.) are correct ?

(a) The President of Z.P. is the ex-officio chairman of this committee.

(b) The chairmen of all subject committees are the ex-officio members of this committee.

(c) Five councillors, out of which not less than three shall be women, to be nominated by the President of Z.P.

(d) The Deputy Chief Executive Officer is the ex-officio secretary of this committee.

(e) The Executive Engineer (Rural Water Supply) Z.P. and the Executive Engineer (Minor Irrigation) Z.P. are the ex-officio members. They may take part in the deliberations with a right to vote in such meetings.

Answer Options :

(1) (a), (b), (d) and (e) (2) (a), (c), (d) and (e)

(3) (a) and (b) (4) All of the above

---

69. पंचायत समिती सभापती आणि उप सभापती यांच्या निवडणूकीच्या वैधतेबाबत विवाद निर्माण झाल्यास निवडणूकीच्या दिनांकापासून किती दिवसांच्या आत आणि कोणाकडे यासंबंधी दाद मागावी लागते ?

(1) 30 दिवस; जिल्हाधिकारी यांच्याकडे

(2) 30 दिवस; विभागीय आयुक्ताकडे

(3) 30 दिवस; राज्य निवडणूक आयोगाकडे

(4) 30 दिवस; राज्य शासनाकडे

Within how many days and to whom can appeal be filed regarding legality of election of Sabhapati and Up-Sabhapati of Panchayat Samiti, if controversy arises ?

(1) 30 days; to District Collector

(2) 30 days; to Divisional Commissioner

(3) 30 days; to State Election Commission

(4) 30 days; to State Governement

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

70. 74 व्या घटनादुरुस्ती अन्वये संक्रमणीय क्षेत्र, छोटे किंवा मोठे नागरी क्षेत्र म्हणजेच, खालील घटक विचारात घेऊन राज्यपालांनी सार्वजनिक सूचनेद्वारे सूचित केलेले क्षेत्र :

(a) लोकसंख्या

(b) लोकसंख्येची घनता

(c) कृषी व्यतिरिक्त इतर रोजगारांचे प्रमाण

(d) आर्थिक महत्त्व

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b) (c) आणि (d)

(3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b) (c) आणि (d)

As per the 74th Constitutional Amendment Act, Governor may specify by public notification, the transition area, a smaller or larger urban area. For this purpose he/she may consider the following things :

(a) Population of the area

(b) Density of population

(c) Percentage of employment in non-agricultural activity

(d) Economic importance

Answer Options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

71. 74 व्या घटनादुरुस्ती कायद्याच्या संदर्भात पुढीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/त ?

(a) या कायद्याने भारताच्या संविधानात भाग XI-A जोडला आहे.

(b) या कायद्याने भारताच्या संविधानात बारावे परिशिष्ट जोडले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which of the following statements is/are correct in the context of 74th Constitutional Amendment Act ?

(a) The Act has added Part XI-A to the Constitution of India.

(b) The Act has added Twelfth Schedule to the Constitution.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

72. भारतातील छावणी क्षेत्र पालिकेसंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) छावणी क्षेत्र पालिका चार वर्गामध्ये विभागल्या आहेत.

(b) वर्ग-IV छावणी क्षेत्र पालिकेमध्ये फक्त चार सदस्य निवडून येतात.

(c) वर्ग-IV छावणी क्षेत्र पालिकेमध्ये नागरी लोकसंख्या ही दोन हजार पांचशेपेक्षा जास्त असत नाही.

(d) छावणी क्षेत्र पालिकेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याची नेमणूक संरक्षण मंत्र्याद्वारे केली जाते.

वरीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?

(1) (b) आणि (c) (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements about Cantonment Boards in India :

(a) Cantonment Boards are divided into four categories.

(b) In category-IV cantonments, there are only four members who are elected.

(c) In category-IV cantonments, the civil population does not exceed two thousand five hundred.

(d) The Chief Executive Officer of the Cantonment Board is appointed by the Defence Minister.

Which of the statements given above are correct ?

(1) (b) and (c) (2) (a), (b) and (d)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

---

73. महाराष्ट्रातील महानगरपालिका संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) इमारती संबंधी नियम बनविणे आणि ते अंमलात आणण्याची जवाबदारी महानगरपालिकेची असते.

(b) महानगरपालिकेने घेतलेला कोणताही निर्णय राज्यशासन फिरवू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर (2) फक्त विधान (b) बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर (4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements about Municipal Corporations in Maharashtra :

(a) It is responsible for setting up and enforcing building norms.

(b) The State Government cannot overrule any decision taken by the Corporation.

Answer Options :

(1) Only statement (a) is correct (2) Only statement (b) is correct

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

74. खालील विधानांचे परिक्षण करून योग्य पर्याय निवडा. राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र हे :

(a) स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणूकांसाठी स्वतंत्र मतदार याद्या तयार करित असते.

(b) प्रत्येक निवडणूकीच्या अगोदर प्रभागांचे परिसीमन करण्याची जवाबदारी देखील आयोगावर आहे.

(c) राज्यातील राजकीय पक्षांची नोंदणी करण्याचे आणि नोंदणी रद्द करण्याचे अधिकार देखील आयोगाकडे आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) चूक (2) (b) चूक (3) (c) चूक (4) सर्व चूक

Examine the following statements about the State Election Commission, Maharashtra and select the proper option :

(a) It prepares a separate voter's list for the local body election.

(b) It is also responsible for doing delimitation of all the constituencies before every election.

(c) It is also empowered to register and de-register political parties in the States.

Answer Options :

(1) (a) is false (2) (b) is false (3) (c) is false (4) All are false

---

75. खालीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे ?

(1) महानगरपालिका योग्य अशा व्यक्तिची राज्य शासनाच्या मान्यतेने वाहतूक उपक्रमाचे 'वाहतूक व्यवस्थापक' म्हणून नेमणूक करू शकते.

(2) वाहतूक व्यवस्थापक हे महानगरपालिका वेळोवेळी ठरवील त्याप्रमाणे मासिक वेतन व भत्ते राज्य शासनाच्या मान्यतेने घेवू शकतात.

(3) वाहतूक व्यवस्थापकाच्या वेतन आणि भत्त्यात त्यांच्या कार्यकाळात महानगरपालिकेची आमसभा कपात करू शकते.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is false ?

(1) The Municipal Corporation shall appoint a fit person to be the 'Transport Manager' of the Transport Undertaking with the approval of the State Government.

(2) The Transport Manager shall receive such monthly salary and allowances as the Corporation shall decide from time to time, with the approval of the State Government.

(3) Salary and allowances of the Transport Manager can be reduced by the General Body [Aam Sabha] of the Corporation during his period of office.

(4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

76. खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(a) 1880 चा लॉर्ड रिपनच्या ठरावास स्थानिक शासनाची सनद (मॅग्ना कार्टा) मानले जाते.

(b) बलवंत राय मेहता समिती अहवालात ग्रामसभेचा अधिकृतरित्या उल्लेख करण्यात आला.

(c) बलवंत राय मेहता समितीच्या शिफारशीनुसार जिल्हाधिकारी हा जिल्हापरिषदेत असू नये.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a)
(2) फक्त (b)
(3) (b) आणि (c)
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following statements is/are correct ?

(a) Lord Ripon's Resolution of 1880 was hailed as the 'Magna Carta' of local government.

(b) The Balwant Rai Mehta Committee report made a formal mention of the Gram Sabha.

(c) According to the Balwant Rai Mehta Committee, the District Collector should be kept out of the Zilla Parishad.

Answer Options :

(1) Only (a)
(2) Only (b)
(3) (b) and (c)
(4) None of the above

---

77. 'लोकलेखा समिती' बाबत खालीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?

(a) 1954 पुर्वी या समितीत फक्त लोकसभेने निवडलेले 22 सदस्य होते.

(b) कांहीवेळा लोकलेखा समितीचे वर्णन अंदाज समितीची 'जुळी बहीण' असे केले जाते, कारण या दोन्हीही समित्यांचे कार्य एकमेकास पुरक असे आहेत.

(c) सर्व समिती सदस्यांचा दर्जा समान आहे, परंतू लोकलेखा समितीच्या संबंधीत कार्याबाबत समितीमधील राज्यसभा सदस्यांवर राज्यसभा अध्यक्षांचे नियंत्रण नसते तर लोकसभा सभापतीचे असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) वरील सर्व
(2) फक्त (a) आणि (b)
(3) फक्त (b) आणि (c)
(4) फक्त (a)

Which of the following statements about 'Public Accounts Committee' are correct ?

(a) Prior to 1954, the Committee consisted of 22 members elected by Lok Sabha only.

(b) The PAC is sometimes described as 'twin sister' of Estimate Committee in the sense that the works of these two committees are complementary.

(c) All committee members have the same status but the members from Rajya Sabha are under the control of the Speaker of Lok Sabha and not under the control of the Chairmun of Rajya Sabha in so far as their functioning in the PAC is concerned.

Answer Options :

(1) All of the above
(2) Only (a) and (b)
(3) Only (b) and (c)
(4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

78. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) कायदेशीर व नियामक लेखापरीक्षण व्यतिरिक्त महालेखापरिक्षक खर्चाच्या औचित्याचे ही लेखापरीक्षण करू शकतो.

(b) परंतु कायदेशीर लेखापरीक्षण पार पाडणे बंधनकारक असते तर नियामक व औचित्याचे लेखापरीक्षण कॅग ने स्वेच्छेने करायचे असते.

वरीलपैकी योग्य विधान कोणते ?

(1) फक्त (a)

(2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्ही

(4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

(a) In addition to legal and regulatory audit, the CAG can also conduct the propriety audit.

(b) However, the legal audit is obligatory while regulatory and propriety audit is discretionary.

Which of the above statement/s is/are true ?

(1) Only (a)

(2) Only (b)

(3) (a) and (b) both

(4) None

---

79. 'अंदाज समितीच्या' कार्याबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे ?

(1) प्रशासनामध्ये कार्यक्षमता आणि काटकसर आणण्यासाठी पर्यायी धोरणे सुचविणे.

(2) संसदेसमोर सादर करावयाच्या अनुमानाचा आराखडा सुचविणे.

(3) संसदेसमोर सादर करावयाच्या लेख्यांचा आराखडा सुचविणे.

(4) अनुमानात नमूद केलेल्या मर्यादेप्रमाणे आर्थिक नियोजन झाले की नाही याचे परीक्षण करणे.

Which one of the following statements about the functions of the 'Estimate Committee' is incorrect ?

(1) To suggest alternative policies in order to bring about efficiency and economy in administration.

(2) To suggest the forms in which the Estimates shall be presented to Parliament.

(3) To suggest the forms in which the Accounts shall be presented to Parliament.

(4) To examine whether the money is well laid out within the limits of the policy implied in the Estimates.

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

80. केंद्रिय प्रत्यक्ष कर मंडळ हे वित्त मंत्रालयाच्या कोणत्या विभागाचा एक भाग आहे ?

(1) आर्थिक व्यवहार विभाग

(2) खर्च विभाग

(3) महसूल विभाग

(4) सार्वजनिक मालमत्ता व्यवस्थापन विभाग

The Central Board of Direct Taxes is a part of which Department in the Ministry of Finance ?

(1) Department of Economic Affairs

(2) Department of Expenditure

(3) Department of Revenue

(4) Department of Public Assets Management

---

81. 'शून्याधारित अर्थसंकल्पाबाबत' खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) ते अमेरिकेत उदयास आले व विकसित झाले.

(b) 1978 मध्ये अध्यक्ष जिमी कार्टर यांनी ही प्रणाली अमेरिकेमध्ये लागू केली.

(c) भारतात ही प्रणाली प्रथम 1983 मध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञान विभागात सुरु करण्यांत आली.

(d) भारतात ही प्रणाली 1984 – 85 या आर्थिक वर्षापासून सर्व मंत्रालयात सुरु करण्यांत आली.

वरीलपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c)

(2) (b), (c) आणि (d)

(3) फक्त (a) आणि (b)

(4) वरील सर्व

Consider the following statements about 'Zero-based Budgeting' :

(a) It originated and was developed in the USA.

(b) It was introduced in the USA by President Jimmy Carter in 1978.

(c) In India, it was first introduced in the Department of Science and Technology in 1983.

(d) In India, it was introduced in all Ministries during 1984 – 85 fiscal year.

Which of the statements given above are correct ?

(1) (a), (b) and (c)

(2) (b), (c) and (d)

(3) Only (a) and (b)

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

82. 'कपात प्रस्ताव' सादर करण्यापूर्वी खालील अटींची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :

(a) तो एका मुद्याकरिताच मर्यादित असावा.

(b) त्यातून विशेष अधिकाराचा प्रश्न उपस्थित होता कामा नये.

(c) त्यामध्ये सध्याच्या कायद्यात दुरुस्ती करण्याबाबतीत सूचना असू शकतात, परंतु कायदा रद्द करण्याबाबतीत सूचना नसाव्यात.

वरीलपैकी कोणते विधान अचूक नाही ?

(1) फक्त (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) यापैकी नाही

'Cut motion' in Parliament must satisfy the following conditions, to be admissible :

(a) It should be confined to one specific matter.

(b) It should not raise questions of privilege.

(c) It can suggest amendment in existing law but not repeal of existing law.

Which of the above statement is incorrect ?

(1) Only (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) None

---

83. **विधान (A) :** राज्यघटनेनुसार CAG सर्वांत मंहत्त्वाचा अधिकारी आहे – डॉ. बी.आर. आंबेडकर.

कारण (R) : वित्तीय प्रशासनाबाबतीत राज्यघटना व कायदा उचलून धरणे हे त्याचे कर्तव्य आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) दोन्ही विधाने योग्य आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(2) दोन्ही विधाने योग्य परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(3) विधान (A) योग्य परंतु (R) अयोग्य

(4) दोन्ही विधाने अयोग्य

Assertion (A) : Dr. B.R. Ambedkar mentioned CAG as the most important officer under the Constitution.

Reason (R) : CAG's duty is to uphold the Constitution and laws in the field of financial administration.

Answer Options :

(1) Both the statements are true and (R) is a correct explanation of (A)

(2) Both the statements are true, but (R) is not a correct explanation of (A)

(3) Statement (A) is correct, but (R) is incorrect

(4) Both the statements are incorrect

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

84. अनुच्छेद 177 खालील बाबतीत भाष्य करते :

(1) मंत्री यांचे सभागृहांबाबत हक्क

(2) महाधिवक्ता यांचे सभागृहांबाबत हक्क

(3) (1) आणि (2) दोन्ही

(4) मंत्री, महाधिवक्ता आणि सभागृह सदस्य यांचे सभागृहांबाबत हक्क

Article 177 of the Constitution mentions about :

(1) Rights of Ministers with respect to the Houses

(2) Rights of Advocate General with respect to the Houses

(3) Both (1) and (2)

(4) Rights of Ministers, Advocate General and members of house with respect to the Houses

---

85. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राष्ट्रपतीने राष्ट्रीय आणीबाणी घोषित केल्यास विधान सभेचा कार्यकाळ वाढविता येवू शकतो.

(b) राष्ट्रीय आणीबाणीच्या काळात विधानसभेचा कार्यकाळ एका वेळी सहा महिन्यांसाठी वाढविण्याचा अधिकार राष्ट्रपतीस असतो.

(c) विधानसभेचा विस्तारित (वाढविलेला) कार्यकाळ, हा आणीबाणी उठल्यानंतर सहा महिन्यांपेक्षा जास्त असणार नाही.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b)

(3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The term of Legislative Assembly can be extended in case of proclamation of National Emergency by the President.

(b) The President shall have the power to extend the term of Legislative Assembly for six months at a time during Emergency.

(c) The extension of Legislative Assembly cannot continue beyond a period of six months after the Emergency has ceased to operate.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b)

(3) (a) and (c) (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

86. केंद्रसरकारद्वारे 'गुप्तचर आणि सुरक्षा संस्था स्थापन' करण्याची तरतूद माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या ________ च्या अंतर्गत येते.

(1) अनुसूची पहिली
(2) अनुसूची दुसरी
(3) अनुसूची तिसरी
(4) कलम 7

The provision for establishment of 'Intelligence and Security Organisation' by the Central Government, falls under the purview of ________ of the Right to Information Act, 2005.

(1) First Schedule
(2) Second Schedule
(3) Third Schedule
(4) Section 7

---

87. 'भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988' चे कोणते कलम, व्यवसायिक संस्थेद्वारे सार्वजनिक सेवकाला लाच देण्याच्या गुन्हयाशी संबंधित आहे ?

(1) कलम 12 (2) कलम 9 (3) कलम 14 (4) कलम 21

Which Section of 'The Prevention of Corruption Act, 1988' deals with the offence relating to bribing a public servant by a commercial organisation ?

(1) Section 12 (2) Section 9 (3) Section 14 (4) Section 21

---

88. माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या खालीलपैकी कोणते कलम केंद्रीय माहिती आयोगाच्या स्थापनेशी संबंधित आहे ?

(1) कलम 45
(2) कलम 32
(3) कलम 6
(4) कलम 12

Which of the following Sections of the Right to Information Act, 2005 deals with the Constitution of Central Information Commission ?

(1) Section 45
(2) Section 32
(3) Section 6
(4) Section 12

---

89. बालकाचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम 2009 प्रमाणे ती कोणतीही व्यक्ती, मान्यता काढून घेतल्यानंतर शाळा चालविणे सुरूच ठेवील ती व्यक्ती ________ पर्यंत वाढू शकेल अशा दंडास जबाबदार असेल.

(1) ₹ 6,000 (2) ₹ 20,000 (3) ₹ 50,000 (4) ₹ 1,00,000

As per Right of Children to Free and Compulsory Education, 2009, any person who continues to run a school after the recognition is withdrawn, shall be liable to fine which may extend to ________ .

(1) ₹ 6,000 (2) ₹ 20,000 (3) ₹ 50,000 (4) ₹ 1,00,000

---

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

90. नागरी हक्क म्हणजे __________ रद्द केल्याच्या कारणास्तव एखाद्या व्यक्तीला प्राप्त होणारे कोणतेही अधिकार.

(1) एजुसडम जेनेरीस
(2) घटनेच्या कलम 17 द्वारे 'अस्पृश्यता'
(3) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, 1989 च्या कलम 3 द्वारे अत्याचार
(4) वरीलपैकी काहीही नाही

Civil rights means any rights accruing to a person by reason of the abolition of __________ .

(1) Ejusdem Generis
(2) 'Untouchability' by Article 17 of the Constitution
(3) Atrocity by Section 3 of the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989
(4) None of the above

---

91. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 अंतर्गत अवशिष्ट दंड हा __________ .

(1) ₹ 25,000 पेक्षा जास्त नाही (2) ₹ 50,000 पेक्षा जास्त नाही
(3) ₹ 1,00,000 पेक्षा जास्त नाही (4) ₹ 1,00,000 पेक्षा जास्त आहे

Residuary penalty provided under the Information Technology Act, 2000 is _______ .

(1) not exceeding ₹ 25,000 (2) not exceeding ₹ 50,000
(3) not exceeding ₹ 1,00,000 (4) more than ₹ 1,00,000

---

92. 'पर्यावरण' या शब्दाची व्याख्या पर्यावरण संरक्षण कायदा, 1986 च्या __________ मध्ये करण्यात आली आहे.

(1) कलम 2(b) (2) कलम 2(a)
(3) कलम 2(c) (4) कलम 2(d)

The term 'Environment' has been defined in __________ of the Environment Protection Act, 1986.

(1) Section 2(b) (2) Section 2(a)
(3) Section 2(c) (4) Section 2(d)

---

93. नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, 1955 च्या कलम 2(a) नुसार "नागरी हक्क" याचा अर्थ संविधानाच्या __________ द्वारे "अस्पृश्यता" नष्ट केल्या कारणाने एखाद्या व्यक्तीला मिळालेला कोणताही अधिकार असा आहे.

(1) अनुच्छेद 14 (2) अनुच्छेद 15 (3) अनुच्छेद 17 (4) अनुच्छेद 16

According to Section 2(a) of the Protection of Civil Rights Act, 1955, "civil rights" means any right accruing to a person by reason of the abolition of "untouchability" by __________ of the Constitution.

(1) Article 14 (2) Article 15 (3) Article 17 (4) Article 16

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

94. नागरी हक्क संरक्षण अधिनियम, 1955 च्या ________ नुसार "हॉटेल" यात विश्रांतीगृह, भोजनालय, निवासगृह, कॉफीगृह व कॅफे यांचा समावेश आहे.

(1) कलम 2(c)

(2) कलम 2(b)

(3) कलम 2(aa)

(4) कलम 2(e)

According to ________ of the Protection of Civil Rights Act, 1955, "hotel" includes a refreshment room, a boarding house, a lodging house, a coffee house and a café.

(1) Section 2(c)

(2) Section 2(b)

(3) Section 2(aa)

(4) Section 2(e)

---

95. मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, 1993 अंतर्गत राज्य मानवी हक्क आयोगाचे सभाध्यक्ष ________ असतील.

(1) उच्च न्यायालयाचे निवृत्त मुख्य न्यायाधीश अथवा न्यायाधीश

(2) प्रथम वर्ग न्याय दंडाधिकारी

(3) विशेष न्यायिक दंडाधिकारी

(4) मुख्य महानगर दंडाधिकारी

Under the Protection of Human Rights Act, 1993, ________ is the Chairperson of the State Human Rights Commission.

(1) Retired Chief Justice or Judge of a High Court

(2) Chief Judicial Magistrate

(3) Special Judicial Magistrate

(4) Chief Metropolitan Magistrate

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

96. पुढील विधाने विचारात घ्या :

विधान I : अनु. जाती व अनु. जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, 1989 अंतर्गत अत्याचार म्हणजे कलम 3 नुसार शिक्षेस पात्र गुन्हा.

विधान II : अनु. जाती व अनु. जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, 1989 अंतर्गत विशेष न्यायालय म्हणजे कलम 8 अंतर्गत विशेष न्यायालय असलेले सत्र न्यायालय होय.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान I बरोबर, II चूक
(2) विधान II बरोबर, I चूक
(3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
(4) दोन्ही विधाने चूक आहेत

Consider the following statements :

Statement I : Under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, atrocity means offence punishable under Section 3.

Statement II : Under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, Special Court means a Court of Session specified as a Special Court in Section 8.

Answer Options :

(1) Statement I is correct, II is incorrect
(2) Statement II is correct, I is incorrect
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are incorrect

---

97. भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अन्वये शिक्षापात्र गुन्हयांवर __________ यांच्या मार्फत खटला चालवला जाईल.

(1) CBI न्यायालयाचे न्यायाधीश
(2) गृहमंत्रालयाने नियुक्त केलेले दंडाधिकारी
(3) जिल्हा न्यायाधीश
(4) विशेष न्यायाधीश

Offences punishable under the Prevention of Corruption Act, 1988, shall be tried by __________ .

(1) Judges of CBI Court
(2) Magistrate appointed by the Ministry of Home Affairs
(3) District Judges
(4) Special Judges

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

98. पर्यावरण संरक्षण कायदा, 1986 च्या कलम 7 ते 17 या कायद्याच्या ________ मध्ये समाविष्ट आहे जे पर्यावरण प्रदुषण प्रतिबंध, नियंत्रण आणि कमी करण्याशी संबंधित आहेत.

(1) चॅप्टर III (2) चॅप्टर V
(3) चॅप्टर XI (4) चॅप्टर X

Sections 7 to 17 of the Environment (Protection) Act, 1986 contained in ________ of the Act relate to prevention, control and abatement of environmental pollution.

(1) Chapter III (2) Chapter V
(3) Chapter XI (4) Chapter X

---

99. पर्यावरण संरक्षण कायदा, 1986 च्या ________ मध्ये सरकारी विश्लेषक म्हणून व्यक्तींची नियुक्ती किंवा मान्यता, त्यांची पात्रता आणि अहवाल या संबंधीच्या तरतुदी आहेत.

(1) कलम 13 (2) कलम 12
(3) कलम 15 (4) कलम 11

________ of the Environment Protection Act, 1986 contains provisions relating to appointment or recognition of persons as government analysts, their qualifications and report.

(1) Section 13 (2) Section 12
(3) Section 15 (4) Section 11

---

100. वर्ष 1947 मध्ये अल्पसंख्यकांचे भेदभाव प्रतिबंध आणि संरक्षण या विषयावरील 'संयुक्त राष्ट्र उप-आयोगाची' स्थापना मुलतः ________ या द्वारे झाली.

(1) महासभा आयोग
(2) सामाजिक सुरक्षा परिषद
(3) मानवी हक्क आयोग
(4) आंतरराष्ट्रीय न्यायालय

The UN sub-commission on 'The Prevention of Discrimination and Protection of Minorities' was originally established in the year 1947 by ________ .

(1) General Assembly Commission
(2) Social Security Council
(3) Commission on Human Rights
(4) International Court of Justice

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

101. मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, 1993 अंतर्गत तक्रारींची शहानिशा करताना मानवाधिकार आयोगाना ________ यांचे अधिकार असतील.

(1) फौजदारी न्यायालय (2) मानव/मानवीय
(3) दिवाणी न्यायालय (4) वरीलपैकी काहीही नाही

The Human Rights Commission shall have all the powers of a ________ while inquiring in complaints under the Protection of Human Rights Act, 1993.

(1) Criminal Courts (2) Human being
(3) Civil Courts (4) None of the above

---

102. कौटुंबिक हिंसाचार कायदा, 2005 चे कोणते कलम कॅमेऱ्यातील कार्यवाहीशी संबंधीत आहे ?

(1) कलम 16 (2) कलम 14 (3) कलम 13 (4) कलम 18

Which Section of the Domestic Violence Act, 2005 deals with proceedings to be held in camera ?

(1) Section 16 (2) Section 14 (3) Section 13 (4) Section 18

---

103. "कोणत्याही गोष्टीमुळे, स्त्रिया व बालके यांच्या करिता कोणतीही विशेष तरतूद करण्यास राज्याला प्रतिबंध होणार नाही." हे भारतीय राज्यघटनेच्या ________ मध्ये नमूद केले आहे.

(1) अनुच्छेद 14 (2) अनुच्छेद 15(1)
(3) अनुच्छेद 15(3) (4) अनुच्छेद 16

"Nothing shall prevent the state from making any special provision for women and children." This is mentioned in the Constitution of India, ________ .

(1) Article 14 (2) Article 15(1)
(3) Article 15(3) (4) Article 16

---

104. बिहार राज्यातील तुरुंगात वर्षानुवर्षे आपल्या खटल्याच्या प्रतीक्षेत असलेले बहुसंख्य कैद्यांनी 'habeas corpus' याचिका खालीलपैकी कोणत्या प्रकरणात दाखल केली होती ?

(1) अबूल सुलेमान वि गृह सचिव, बिहार राज्य
(2) हुसैनआरा खातून (न. 1) वि आर.एस. नायक (तुरुंगाचे अधिक्षक)
(3) हुसैनआरा खातून (न. 1) वि गृह सचिव, बिहार राज्य
(4) मनेका गांधी वि तपास विभाग, बिहार राज्य

Under which of the following cases, petition for writ of 'habeas corpus' was filed by number of undertrial prisoners, who were in jail in the State of Bihar for years awaiting their trial ?

(1) Abul Suleman v/s. Home Secretary, State of Bihar
(2) Husainara Khatoon (No. 1) v/s. R.S. Naik (Superintendent of Jail)
(3) Husainara Khatoon (No. 1) v/s. Home Secretary, State of Bihar
(4) Maneka Gandhi v/s. Investigation Department, State of Bihar

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

105. अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीच्या पदोन्नतीच्या बाबतीत आरक्षणाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

विधान I : वरील बाब पार पाडण्यासाठी भारतीय संविधानाच्या कलम 18 मध्ये नवीन कलम (11 A) समाविष्ट करून दुरुस्ती करण्यात आली.

विधान II : वरील बाब पार पाडण्यासाठी भारतीय संविधानाच्या कलम 18 मध्ये नवीन कलम (11 AB) समाविष्ट करून दुरुस्ती करण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान I सत्य, विधान II असत्य
(2) विधान I असत्य, विधान II सत्य
(3) दोन्ही विधाने सत्य
(4) दोन्ही विधाने असत्य

Which of the following statements is correct in respect of reservation in the matters of promotion for the Scheduled Castes and Scheduled Tribes ?

Statement I : To carry this out, amendment in Article 18 of the Indian Constitution by inserting new clause (11 A) was carried out.

Statement II : To carry this out, amendment in Article 18 of the Indian Constitution by inserting new clause (11 AB) was carried out.

Answer Options :

(1) Statement I is correct, II is incorrect
(2) Statement I is incorrect, II is correct
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are incorrect

---

106. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 च्या कलम 309 मध्ये ___________ स्थापना करण्याची तरतुद आहे.

(1) महाराष्ट्र महसूल न्यायाधिकरण
(2) महाराष्ट्र महसूल परिषद
(3) महाराष्ट्र महसूल मंडळ
(4) वरील सर्व

Section 309 of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 provides for establishment of ___________ .

(1) Maharashtra Revenue Tribunal
(2) Maharashtra Revenue Council
(3) Maharashtra Revenue Board
(4) All of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

107. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता नुसार जर एखाद्या भोगवटादाराचा मृत्यू अनातीत, आणि ज्ञात वारस नसताना झाला, तर जिल्हाधिकारी त्याच्या वहिवाटाचा ताबा एकावेळी __________ इतक्या कालावधीसाठी घेईल.

(1) एक वर्ष

(2) सहा महिने

(3) नऊ महिने

(4) एक वर्ष आणि सहा महिने

Under the Maharashtra Land Revenue Code, if an occupant dies intestate and without known heirs, the Collector shall take possession of his occupancy for a period of ____________ at a time.

(1) One year

(2) Six months

(3) Nine months

(4) One year and six months

---

108. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 च्या खालीलपैकी कोणत्या कलमाअंतर्गत सेटलमेंट कमिशनर ने दिलेला कोणताही निर्णय किंवा आदेश यांचेविरुद्ध राज्यसरकारकडे अपील केला जाईल ?

(1) कलम 241

(2) कलम 111

(3) कलम 248

(4) वरीलपैकी काहीही नाही

An appeal shall lie with the State Government against any decision or order passed by the Settlement Commissioner under which of the following Sections of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 ?

(1) Section 241

(2) Section 111

(3) Section 248

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

109. कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांच्या संरक्षण कायद्याच्या कलम 2(d) नुसार "कस्टडी ऑर्डर" म्हणजे या कायद्याच्या ____________ नुसार मंजूर केलेला आदेश.

(1) कलम 22 (2) कलम 21

(3) कलम 24 (4) कलम 23

According to Section 2(d) of the Protection of Women from Domestic Violence Act, "custody order" means an order granted in terms of ____________ of the Act.

(1) Section 22 (2) Section 21

(3) Section 24 (4) Section 23

---

110. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 नुसार खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 चे कलम 264 हे 'जमीन महसूलाच्या दायित्वाशी' संबंधित आहे.

विधान II : जमिनीचा वरिष्ठ धारक किंवा त्याच्या अनुपस्थितित वास्तविक ज्याच्या ताब्यात जमिन असेल ती व्यक्ती जमिनीच्या महसुलासाठी वैयक्तिकरित्या आणि मालमत्तेत जवाबदार असेल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान I बरोबर, विधान II चूक

(2) विधान I चूक, विधान II बरोबर

(3) दोन्ही विधाने बरोबर

(4) दोन्ही विधाने चूक

Consider the following statements in respect of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966 :

Statement I : Section 264 of the MLR Code, 1966 deals with 'Liability of Land Revenue'.

Statement II : The superior holder of land, or in his absence the person actually in possession, shall be liable in person and property for land revenue due upon holding.

Answer Options :

(1) Statement I is correct, II is incorrect

(2) Statement I is incorrect, II is correct

(3) Both the statements are correct

(4) Both the statements are incorrect

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

111. अखिल भारतीय सेवा कायदा, 1951 च्या घटनात्मकतेवर खालीलपैकी कोणत्या खटल्याद्वारे प्रश्नचिन्ह उभारण्यात आले ?

(1) डि.एस. अगरवाल वि पंजाब राज्य

(2) डि.एस. गरेवाल वि पंजाब राज्य

(3) एम.के. कूलवाल वि उत्तर प्रदेश राज्य

(4) वरीलपैकी काहीही नाही

Under which of the following cases were the questions raised on constitutionality of the All India Service Act, 1951 ?

(1) D.S. Agarwal v/s. State of Punjab

(2) D.S. Garewal v/s. State of Punjab

(3) M.K. Koolwal v/s. State of Uttar Pradesh

(4) None of the above

---

112. "प्रशासकीय कायदा हा प्रशासकीय एजन्सींच्या अधिकार व कार्यपद्धतींशी संबंधीत आहे, विशेषतः प्रशासकीय कारवाईच्या न्यायालयीन पुनरावलोकनात नियंत्रीत करणारा कायदा आहे."
ही 'प्रशासकीय कायद्याची' व्याख्या __________ यांनी प्रस्तावित केली.

(1) प्रो. वाडे

(2) आयव्हर जेनिंग्ज

(3) के.सी. डेव्हिस

(4) एम.के. बसू

"Administrative law as a law concerns the power and procedures of administrative agencies, including specially the law governing judicial review of administrative action."
The above definition of 'Administrative Law' has been propounded by __________ .

(1) Prof. Wade

(2) Ivor Jennings

(3) K.C. Davis

(4) M.K. Basu

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

113. खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : प्रशासनिक कायद्यामध्ये 'सत्ता विभाजन' या सिद्धांताचा उद्देश सरकारच्या अत्याचारी व मनमानी अधिकारा पासून संरक्षण करणे असा आहे.

विधान II : 'सत्ता विभाजनाचे' तत्त्व शासनाच्या तीन कार्यक्षेत्रामध्ये/अंगामध्ये सीमांकन निर्माण करते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान I सत्य, विधान II असत्य

(2) विधान I असत्य, विधान II सत्य

(3) दोन्ही विधाने सत्य

(4) दोन्ही विधाने असत्य

Consider the following statements :

Statement I : Under Administrative Law, the aim of the doctrine of 'Separation of Powers' is to guard against arbitrary powers of the States.

Statement II : The principle of 'Separation of Powers' creates a demarcation among the three organs of the government.

Answer Options :

(1) Statement I is correct, II is incorrect

(2) Statement I is incorrect, II is correct

(3) Both the statements are correct

(4) Both the statements are incorrect

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

114. केंद्रीय प्रशासकीय न्यायाधिकरणाचे अध्यक्ष आणि इतर प्रत्येक सदस्यांची नियुक्ती __________ द्वारे केली जाईल.

(1) पंतप्रधानांशी सल्लामसलत केल्यानंतर, राष्ट्रपती
(2) राज्यातील प्रशासकीय प्राधिकरणाच्या प्रमुखांशी सल्लामसलत केल्यानंतर, राष्ट्रपती
(3) गृहखात्याचे सचिव यांच्याशी सल्लामसलत केल्यानंतर, राष्ट्रपती
(4) भारताच्या सरन्यायाधीशांशी सल्लामसलत केल्यानंतर, राष्ट्रपती

The Chairman and every other members of the Central Administrative Tribunal shall be appointed by the __________ .

(1) President after consultation with Prime Minister
(2) President after consultation with Head of the Administrative Authority in the State
(3) President after consultation with Secretary of Home Affairs
(4) President after consultation with Chief Justice of India

---

115. खालील विधानांचे अवलोकन करा :

विधान I : एडवर्ड कोक याने रूल ऑफ लॉ (कायद्याचे राज्य) या संकल्पनेची निर्मिती केली.

विधान II : ए.वी. डायसी यांनी नंतर ऑक्सफर्ड युनिव्हर्सिटीमधील व्याख्याना दरम्यान ही संकल्पना विकसित केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) दोन्ही विधाने चूक आहेत
(2) विधान I बरोबर आहे, परंतू विधान II चूक आहे
(3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
(4) विधान I चूक आहे, परंतू विधान II बरोबर आहे

Consider the following statements :

Statement I : Edward Coke has originated the concept of Rule of Law.

Statement II : A.V. Dicey later developed this concept in the course of his lectures at Oxford University.

Answer Options :

(1) Both the statements are incorrect
(2) Statement I is correct, but statement II is incorrect
(3) Both the statements are correct
(4) Statement I is incorrect, but statement II is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

116. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राज्यघटनेच्या मुळ प्रती वर संविधान सभेच्या 286 सदस्यांनी 26 नोव्हेंबर, 1949 रोजी स्वाक्षऱ्या केल्या.

(b) हिंदी आणि इंग्रजी अशा दोन्ही भाषेत लिहिलेल्या भारतीय राज्यघटनेच्या मुळ प्रती राष्ट्रपती भवनाच्या दरबार हॉलमध्ये विशेष हेलियमने भरलेल्या केस मध्ये ठेवल्या आहेत.

(c) भारतीय राज्यघटना प्रेम बिहारी नारायण रायजादा यांनी स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहिलेली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर, (b) आणि (c) चूकीचे

(2) विधाने (b) आणि (c) बरोबर, (a) चूकीचे

(3) विधान (c) बरोबर, (a) आणि (b) चूकीचे

(4) सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements :

(a) The original copy of the Indian Constitution was signed by 286 members of the Constituent Assembly on November 26, 1949.

(b) Original copies of the Indian Constitution, written in both Hindi and English, are kept in a special helium filled case in the Durbar Hall of the Rashtrapati Bhawan.

(c) The Indian Constitution was handwritten by Prem Behari Narain Raizada.

Answer Options :

(1) Statement (a) is correct, (b) and (c) are false

(2) Statements (b) and (c) are correct, (a) is false

(3) Statement (c) is correct, (a) and (b) are false

(4) All statements are correct

---

117. मूलभूत हक्क आणि मार्गदर्शक तत्त्वे ही एकमेकांना पुरक असून एकाला दुसऱ्यासाठी बळी देण्याची आवश्यकता नाही असा दृष्टीकोण सर्वोच्च न्यायालयाने कोणत्या खटल्यात स्विकारला होता ?

(1) गोलकनाथ खटला (2) चंपकम दोराईराजन खटला

(3) केशवानंद भारती खटला (4) मिनर्व्हा मिल्स् खटला

In which case did the Supreme Court take the view that the Fundamental Rights and Directive Principles are complementary to each other and there was no need to sacrifice one for the other ?

(1) Golaknath Case (2) Champakam Dorairajan Case

(3) Kesavananda Bharati Case (4) Minerva Mills Case

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

118. शिक्षणाचा हक्क अधिनियमाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
(a) हा कायदा 1 जून, 2010 रोजी अंमलात आला.
(b) या कायद्याने शिक्षण हा मूलभूत अधिकार असणाऱ्या 135 देशांपैकी भारत एक बनला.
(c) या कायद्याने खाजगी शाळांना एकूण जागांपैकी 33% जागा या सामाजिक दृष्ट्या वंचित आणि आर्थिक दृष्ट्या कमकुवत घटकातील बालकांना राखीव ठेवण्याचे बंधनकारक केले आहे.
(d) हा कायदा न्याय्य आहे आणि त्याला तक्रार निवारण यंत्रणेचा पाठींबा आहे.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?
(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) फक्त (c) आणि (d)
(3) फक्त (b) आणि (d) (4) फक्त (d)

Consider the following statements about Right to Education Act (RTE) :
(a) The RTE Act came into effect on 1st June, 2010.
(b) The RTE Act made India one of the 135 countries to have made education a Fundamental Right.
(c) The RTE Act mandates for all private schools to reserve 33% of their seats for children belonging to socially disadvantaged and economically weaker sections.
(d) The RTE Act is justiciable and is backed by a Grievance Redressal mechanism.
Which of the statements given above is/are correct ?
(1) (a), (b), (c) and (d) (2) Only (c) and (d)
(3) Only (b) and (d) (4) Only (d)

---

119. मानवी हक्कांचे संरक्षण (दुरुस्ती) विधेयक, 2019 बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
(a) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यांत आली आहे की सर्वोच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती किंवा सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती राहिलेली व्यक्ती राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे अध्यक्ष असतील.
(b) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यांत आली आहे की मानवी हक्कांचे ज्ञान असलेल्या तीन व्यक्तिंची राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे सदस्य म्हणून नियुक्ती केली जाईल त्यापैकी किमान एक महिला असेल.
(c) या विधेयकात अशी तरतूद करण्यांत आली आहे की राष्ट्रीय मागासवर्गीय आयोगाचे अध्यक्ष, राष्ट्रीय बाल हक्क संरक्षण आयोग आणि अपंग व्यक्तिंसाठीचे मुख्य आयुक्त हे राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे पदसिद्ध सदस्य असतील.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?
(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements about the Protection of Human Rights (Amendment) Bill, 2019 :
(a) It provided that a person who has been Chief Justice of the Supreme Court or a Judge of the Supreme Court will be the Chairperson of National Human Rights Commission.
(b) It provided for three persons having knowledge of human rights to be appointed as members of the NHRC out of which at least one shall be a woman.
(c) It provided for Chairpersons of National Commission for Backward Classes, the National Commission for Protection of Child Rights, and the Chief Commissioner for Persons with Disabilities as ex-officio members of the NHRC.
Which of the statements given above is/are correct ?
(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) All above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

120. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) अनुच्छेद 21-A मधील घटनात्मक तरतूदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी बालकांचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम 2009 करण्यांत आला.

(b) शारीरिक शिक्षा आणि मानसिक छळ, शिक्षकांच्या खाजगी शिकवण्या आणि देणगी शुल्क यावर शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम 2009 द्वारे बंदी घालण्यांत आली आहे.

(c) शाळेत प्रवेश न घेतलेल्यांसाठी वयानुसार योग्य त्या वर्गात प्रवेश देण्याची तरतूद शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम 2009 मध्ये आहे.

(d) शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम दुरुस्ती 2012 नुसार शिक्षणाचा हक्क अधिनियम हा मदरसे आणि वैदिक पाठशाळा यांना देखील लागू होतो असे घोषित केले.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c)

(2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (d)

(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The Right to Education (RTE) Act of 2009 was enacted to implement the constitutional provision under Article 21-A.

(b) The RTE Act of 2009 prohibits physical punishment and mental harassment, private tuition by teachers and capitation fees.

(c) The RTE Act of 2009 makes provisions for non-admitted child to be admitted to an age appropriate class.

(d) Amendment of RTE Act of 2012 declares that the provision of RTE Act shall apply to Madrasas and Vedic Pathshalas also.

Which of the statements given above are correct ?

(1) (a), (b) and (c)

(2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (d)

(4) All above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

121. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारताचे उपराष्ट्रपती, हे राष्ट्रपतीच्या अनुपस्थितीत त्यांची कामे जेंव्हा ते पार पाडू शकणार नसतील तेंव्हा उपराष्ट्रपती राष्ट्रपतीची कार्ये पार पाडू शकतील.

(b) राष्ट्रपती केंव्हा त्यांची कर्तव्ये (कामे) पार पाडू शकणार नाहीत हे निर्धारित करणारी पद्धत संविधानाने ठरवून दिलेली नाही.

(c) राष्ट्रपती केंव्हा आपली कर्तव्ये पार पाडू शकणार नाहीत हे ठरविण्याचा अधिकार देखील त्यांच्या स्वतःकडेच आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (b) आणि (c) बरोबर, (a) चूक

(2) विधाने (a) आणि (c) बरोबर, (b) चूक

(3) विधान (a) आणि (b) बरोबर, (c) चूक

(4) सर्व विधाने बरोबर आहेत

Consider the following statements :

(a) The Vice President of India shall discharge the functions of the President when the President is unable to discharge his functions.

(b) No procedure has been prescribed by the Constitution to determine when the President is unable to discharge his duties.

(c) The power to determine when the President is unable to discharge his duties belongs to the President himself.

Answer Options :

(1) Statements (b) and (c) are correct, (a) is false

(2) Statements (a) and (c) are correct, (b) is false

(3) Statements (a) and (b) are correct, (c) is false

(4) All statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

122. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारताच्या राष्ट्रपतीस महाभियोगाच्या प्रक्रियेद्वारे पदावरुन दूर केले जावू शकते. महाभियोग प्रक्रियेसाठी अनुच्छेद 61 मध्ये फक्त गैरवर्तणूक आणि अकार्यक्षमता ही दोनच कारणे नमूद केलेली आहेत.

(b) महाभियोगाचा ठराव संसदेच्या दोन्ही सभागृहांमध्ये विशेष बहुमताने मंजूर होणे आवश्यक असते म्हणजेच प्रत्येक सभागृहाच्या एकूण सभासद संख्येच्या (निम्म्या पेक्षा जास्त) बहुमताने आणि हजर राहून मतदान करणाऱ्या दोन–तृतीयांश सभासदांच्या बहुमताने.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर
(2) विधान (b) बरोबर
(3) दोन्हीही विधाने बरोबर
(4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements :

(a) The President of India can be removed from office by a process of impeachment. The only ground for impeachment specified in Article 61 is misbehaviour and incapacity.

(b) The impeachment resolution must be passed by a special majority of each House of Parliament, i.e. majority of the total membership of each House and a majority of not less than two-thirds of the members present and voting.

Answer Options :

(1) Statement (a) is correct
(2) Statement (b) is correct
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are false

---

123. महाराष्ट्राच्या 'लोक आयुक्त' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) महाराष्ट्र लोक आयुक्त आणि उप-लोक आयुक्त अधिनियम 1972 मध्ये या संस्थेची कार्ये, अधिकार आणि अधिकार क्षेत्र नमूद केले आहे.

(b) ही संस्था 25 ऑक्टोबर, 1972 पासून अस्तित्वात आहे.

(c) या संस्थेला लोकहितासंबंधी मुद्यांबाबत स्वतःहोवून दखल (suo-moto) घेण्याचा अधिकार नाही.

(d) ही संस्था 'पहारेदार' म्हणून कार्यरत असते.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) वरील सर्व
(2) (a) आणि (c)
(3) (b) आणि (d)
(4) (b), (c) आणि (d)

Consider the following statements about 'Lokayukta' of Maharashtra :

(a) The functions, powers and jurisdiction of this institution are laid down in the Maharashtra Lokayukta and Upa-Lokayukta Act of 1972.

(b) This institution came into being on 25th October, 1972.

(c) This institution has no power to take suo-moto cognizance of the issues of public interest.

(d) This institution functions as a watch-dog.

Which of the statements given above are correct ?

(1) All above
(2) (a) and (c)
(3) (b) and (d)
(4) (b), (c) and (d)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

124. भारताचे उप राष्ट्रपतीच्या निवडणूकीसाठी उमेदवाराचे नांव __________ यांनी सुचविले पाहिजे.

(1) कोणतेही 50 नागरिक
(2) कोणतेही 10 निर्वाचन मंडळाचे सदस्य
(3) कोणतेही 20 निर्वाचन मंडळाचे सदस्य
(4) कोणतेही 25 संसद सदस्य

The name of the candidate for the office of the Vice President of India has to be proposed by __________ .

(1) Any 50 citizens
(2) Any 10 members of Electoral college
(3) Any 20 members of Electoral college
(4) Any 25 members of Parliament

---

125. न्यायिक सक्रियते बाबत खालीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे ?

(1) न्यायिक सक्रियता हा शब्द इतिहासकार आर्थर श्लेसिंजर ज्युनिअर यांनी 1947 मध्ये तयार केला होता.
(2) हा शब्द न्यायिक पुनर्विलोकनासाठी न्यायाधीशाच्या वास्तविक किंवा समजलेल्या दृष्टीकोनाचे वर्णन करण्यासाठी वापरला जावू शकतो.
(3) न्यायिक सक्रियते मुळे शासनाच्या कार्यपद्धतीवर मर्यादा येतात.
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements regarding judicial activism is incorrect ?

(1) The term judicial activism was coined by historian Arthur Schlesinger Jr. in 1947.
(2) The term may be used to describe a judge's actual or perceived approach to judicial review.
(3) Judicial activism limits the functioning of the government.
(4) None of the above

---

126. 'जनहित याचिके संदर्भात' खालीलपैकी कोणते विधान अयोग्य आहे ?

(1) जनहित याचिका कोणत्याही कायद्यात परिभाषित केलेली नाही.
(2) जनहित याचिका हे सामाजिक बदलाचे आणि कायद्याचे राज्य राखण्यासाठी आणि कायदा व न्याय यांच्यातील संतुलनाला गती देण्यासाठी महत्त्वाचे साधन आहे.
(3) राज्य सरकार/केन्द्र सरकार, नगरपालिका प्राधिकरणे आणि कोणत्याही खाजगी पक्षाविरुद्ध जनहित याचिका दाखल केली जावू शकते.
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements regarding 'Public Interest Litigation' is incorrect ?

(1) PIL is not defined in any Act.
(2) PIL is an important instrument of social change and for maintaining the Rule of Law and accelerating the balance between law and justice.
(3) PIL can be filed against State/Central government, municipal authorities and any private party.
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

127. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) अनुच्छेद-2 हे भारतीय संघाचा भाग नसलेल्या नवीन राज्यांच्या प्रवेशासंबंधी किंवा स्थापनेसंबंधी आहे.

(b) अनुच्छेद-3 हे भारतीय संघाच्या अस्तित्वात असलेल्या राज्यांच्या स्थापनेसंबंधी अथवा त्यातील बदलासंबंधी आहे.

(c) भारतीय संसदेने राज्याचे क्षेत्रफळ, नाव आणि सीमा यामध्ये केलेले बदल संबंधीत राज्य विधीमंडळास नाकारण्याचा अधिकार आहे.

(d) राज्याच्या सीमे संदर्भातील राज्य विधीमंडळाने केलेल्या सुचनांचे/शिफारशींचे पालन करणे भारतीय संसदेवर बंधनकारक असते.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त (b)

(2) (a) आणि (b)

(3) (b), (c) आणि (d)

(4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) Article-2 relates to the admission or establishment of new states that are not part of the Union of India.

(b) Article-3 relates to the formation of or changes in the existing states of the Union of India.

(c) State Legislature has the power to reject the changes brought in its area, name and boundaries by the Union Parliament of India.

(d) Parliament of India is bound to follow the suggestions of the state legislature in the matters related to the state boundaries.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only (b)

(2) (a) and (b)

(3) (b), (c) and (d)

(4) All above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

128. जोड्या लावा – (राज्यनीतीची मार्गदर्शक तत्त्वे)

	'A'		'B'
(a)	गोहत्या प्रतिबंध	(i)	अनुच्छेद 50
(b)	ग्राम पंचायतीचे संघटन	(ii)	अनुच्छेद 49
(c)	राष्ट्रीय स्मारकाचे संरक्षण	(iii)	अनुच्छेद 40
(d)	कार्यपालिकेपासून न्यायालयाची पृथकता	(iv)	अनुच्छेद 48

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs – (Directive Principles of State Policy)

	'A'		'B'
(a)	Prohibition of cow slaughter	(i)	Article 50
(b)	Organisation of Village Panchayat	(ii)	Article 49
(c)	Protection of National Monuments	(iii)	Article 40
(d)	Separation of Judiciary from Executive	(iv)	Article 48

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

129. खालील बाबींचा योग्य क्रम लावा – (मुलभूत कर्तव्ये)

(a) राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीताचा सन्मान करणे

(b) वैज्ञानिक दृष्टिकोण, मानवतावादाचा विकास करणे

(c) नैसर्गिक पर्यावरणाचे रक्षण करणे

(d) राष्ट्राची सेवा करणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d)   (2) (a), (d), (b), (c)

(3) (a), (c), (d), (b)   (4) (a), (d), (c), (b)

Arrange the following in appropriate order – (Fundamental Duties)

(a) To respect the National Flag and National Anthem

(b) To develop scientific temper, humanism

(c) To protect natural environment

(d) To render national service

Answer Options :

(1) (a), (b), (c), (d)   (2) (a), (d), (b), (c)

(3) (a), (c), (d), (b)   (4) (a), (d), (c), (b)

---

130. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(a) देवनागरी लिपित लिहिलेली हिंदी ही केंद्राची (Union) भाषा असेल.

(b) भारतास राष्ट्रीय भाषा (National Language) नाही.

(c) सध्या आठव्या अनुसूची मध्ये हिंदी-इंग्रजी सह 22 भाषा समाविष्ट आहेत.

(d) 2011 च्या जनगणनेनुसार, भारतात सर्वाधिक बोलल्या जाणाऱ्या 3 भाषा म्हणजे (1) हिंदी (2) बंगाली, आणि (3) तमिळ.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b)   (2) (a), (b) आणि (d)

(3) (c) आणि (d)   (4) वरील सर्व

Which of the following statements are correct ?

(a) The official language of the Union shall be Hindi in Devanagari script.

(b) India has no national language.

(c) At present, the Eighth Schedule specifies 22 languages including Hindi and English.

(d) As per 2011 Census of India, the top 3 languages spoken in India are (1) Hindi (2) Bengali, and (3) Tamil.

Answer Options :

(1) (a) and (b)   (2) (a), (b) and (d)

(3) (c) and (d)   (4) All above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

131. अयोग्य कथन ओळखा –

(1) भारताचा निवडणूक आयोग ही एक स्थायी संवैधानिक संस्था आहे.

(2) निवडणूक आयोगाची स्थापना 25 जानेवारी, 1950 रोजी झाली.

(3) 16 ऑक्टोबर, 1990 रोजी पहिल्यांदा दोन अतिरिक्त आयुक्त भारतीय निवडणूक आयोगात नेमण्यात आले.

(4) मुख्य निवडणूक आयुक्ताची नेमणूक राष्ट्रपती करतो.

Select the incorrect statement –

(1) Election Commission of India (ECI) is a permanent constitutional body.

(2) The Election Commission was established on 25th January, 1950.

(3) First time two additional commissioners in ECI were appointed on 16th October, 1990.

(4) The President appoints the Chief Election Commissioner.

---

132. अयोग्य कथन ओळखा –

(a) पहिल्या लोक सेवा आयोगाची स्थापना 1 ऑक्टोबर, 1926 रोजी झाली.

(b) भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 311 नुसार संघ लोक सेवा आयोगाला एक अध्यक्ष व 10 सदस्य राहतील.

(c) संघ लोक सेवा आयोगाच्या अध्यक्षाच्या सेवा व शर्ती ह्या संघ लोक सेवा आयोग नियम 1969 नुसार ठरविल्या जातात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a)

(2) फक्त (b)

(3) फक्त (c)

(4) यापैकी नाही

Select the incorrect statement –

(a) The first Public Service Commission was set up on 1st October, 1926.

(b) Under Article 311 of the Constitution of India, the Union Public Service Commission consists of a Chairman and 10 members.

(c) The terms and conditions of service of Chairman of the UPSC are governed by the UPSC regulations 1969.

Answer Options :

(1) Only (a)

(2) Only (b)

(3) Only (c)

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

133. अयोग्य कथनं ओळखा –

(1) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची स्थापना ऑक्टोबर, 1993 मध्ये झाली.

(2) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या अध्यक्षाची नियुक्ती राष्ट्रपती द्वारे केली जाते.

(3) मानवी हक्क संरक्षण कायद्यानुसार तक्रारींची चौकशी करताना दिवाणी न्यायालयाचे सर्व अधिकार राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाला असतील.

(4) मानवी हक्क संरक्षण कायद्या, 1993 च्या कलम 30 मध्ये राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची आर्थिक स्वायत्तता स्पष्ट केली आहे.

Select the incorrect statement –

(1) National Human Rights Commission (NHRC) was established in October, 1993.

(2) The Chairperson of NHRC is appointed by the President.

(3) While inquiring into complaints under the Protection of Human Rights Act, the NHRC shall have all powers of civil court.

(4) The Financial autonomy of the NHRC is spelt out in Section 30 of the Protection of Human Rights Act, 1993.

---

134. राष्ट्रीय महिला आयोग तक्रारीकडे लक्ष देते व स्वतः प्रकरणाची दखल घेते, त्या अशा बाबी आहेत :

(a) महिलांना हक्का पासून वंचित ठेवणे

(b) महिलांच्या संरक्षणासाठी केलेल्या कायद्याची अंमलबजावणी न करणे

(c) घटनात्मक तरतुदींचे उल्लंघन करणे

(d) समानता व विकासाचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी केलेल्या कायद्याची अंमलबजावणी न करणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (c), (d)

(3) फक्त (a), (b), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)

The National Commission for Women looks into complaints and takes suo-moto notice of matters relating to :

(a) Deprivation of women's rights

(b) Non-implementation of laws enacted to provide protection to women

(c) Violation of the provisions of the Constitution

(d) Non-implementation of laws enacted to achieve the objective of equality and development

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (c), (d)

(3) Only (a), (b), (d) (4) Only (a), (c), (d)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

135. अयोग्य कथन ओळखा – (सरकारीया आयोग)

(1) केंद्र – राज्य संबंधाबाबत 1983 मध्ये केंद्र सरकारने त्रि-सदस्यीय आयोग नेमला होता.

(2) आर.एस. सरकारीया, सर्वोच्च न्यायालयाचे सेवानिवृत्त न्यायाधीश, हे आयोगाचे अध्यक्ष होते.

(3) आयोगाने ऑक्टोबर, 1986 मध्ये आपला अहवाल सादर केला.

(4) बी. शिवरामन व डॉ. एस.आर. सेन हे आयोगाचे सदस्य होते.

Select the incorrect statement – (Sarkaria Commission)

(1) The Central Government appointed a Three-member Commission in 1983 on Centre – State relationship.

(2) The Chairman of the Commission was R.S. Sarkaria, a retired judge of the Supreme Court.

(3) The Commission submitted its report in October, 1986.

(4) B. Sivaraman and Dr. S.R. Sen were members of the Commission.

---

136. सर्वोच्च न्यायालयाला भारतीय संविधानाच्या कोणत्या अनुच्छेदानुसार स्वतःच्या निर्णयाचे व आदेशाचे पुनरावलोकन करण्याचा अधिकार आहे ?

(1) अनुच्छेद 130 (2) अनुच्छेद 132 (3) अनुच्छेद 135 (4) अनुच्छेद 137

Under which article of the Constitution of India does the Supreme Court have the power to review its own judgements and orders ?

(1) Article 130 (2) Article 132 (3) Article 135 (4) Article 137

---

137. मुलभूत कर्तव्यांच्या संदर्भात कोणता/कोणते कथन असंगत आहे/आहेत ?

(a) मूळ संविधानात मुलभूत कर्तव्यांची तरतूद होती.

(b) 42 व्या घटनादुरुस्तीद्वारे मूळ राज्यघटनेत चौथा 'A' हा भाग जोडण्यात आला.

(c) वर्ष 2002 मधे एक मुलभूत कर्तव्य आणखी जोडण्यात आला.

(d) प्रत्येक आई-वडील/पालक आपल्या 6 ते 14 वर्षा पर्यंतच्या मुलांना शिक्षणाची संधि उपलब्ध करुन देणार.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (c) (4) फक्त (c) आणि (d)

Which statement/statements is/are inconsistent with regard to Fundamental Duties ?

(a) The original Constitution provided for fundamental duties.

(b) The 42nd Amendment added Part IV 'A' to the original Constitution.

(c) In the year 2002, one more fundamental duty was added.

(d) Every parent will provide education to their children between the age of 6 to 14 years.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (c) (4) Only (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

138. भारतीय संविधानात केलेली घटनादुरुस्ती :

(a) 10वी घटनादुरुस्ती – दादरा, नगर हवेली भारतीय संघराज्यात समाविष्ट

(b) 12वी घटनादुरुस्ती – गोवा, दमन आणि दीव भारतीय संघराज्यात एकीकृत

(c) 15वी घटनादुरुस्ती – उच्च न्यायालयांच्या न्यायाधीशांचा कार्यकाळ 60 वर्षाहून 62 वर्ष करण्यात आला

(d) 16वी घटनादुरुस्ती – केंद्रशासित प्रदेश पांडिचेरी व मणिपूर साठी विधानसभेची व्यवस्था

वरीलपैकी कोणती जोडी बरोबर नाही ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (d)

(3) फक्त (a) आणि (b) (4) फक्त (c) आणि (d)

Amendments to the Constitution of India :

(a) 10th Amendment – Dadra, Nagar Haveli included in the Indian Union

(b) 12th Amendment – Goa, Daman and Diu unified in the Indian Union

(c) 15th Amendment – The tenure of a High Court Judge has been extended from 60 years to 62 years of age

(d) 16th Amendment – Arrangement of Assembly for Union Territory of Pondicherry and Manipur

Which of the above pairs is/are not correct ?

(1) Only (a) (2) Only (d)

(3) Only (a) and (b) (4) Only (c) and (d)

---

139. धर्मनिरपेक्षतेच्या संदर्भात मार्च, 1994 मधील बोम्मई खटल्यात सर्वोच्च न्यायालयाने घेतलेली भूमिका :

(a) राज्यसंस्थेने धर्माविरोधी भूमिका घेणे, असा भारतातील धर्मनिरपेक्षतेचा अर्थ नाही.

(b) राज्यसंस्थेने विविध धर्मासंबंधी अलिप्त/असंलग्न राहावे.

(c) राजकीय पक्षांनी स्वार्थी हेतूसाठी धर्माचा वापर करु नये.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) फक्त (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) वरील सर्व (4) वरीलपैकी एकही नाही

The role of the Supreme Court in March, 1994 Bommai Case regarding secularism :

(a) State taking an anti-religious role, this is not the meaning of Indian Secularism.

(b) The state should be detached with regard to different religions.

(c) Political parties should not use religion for selfish purposes.

Choose the appropriate option :

(1) Only (b) (2) Only (b) and (c)

(3) All of the above (4) None of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

140. 'न्यायालयीन पुनर्विलोकनाबाबत' खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही ?

(1) भारतीय संविधानाने न्यायालयीन पुनर्विलोकन पद्धतीचे स्पष्ट वर्णन केलेले नाही.

(2) भारतात न्यायालयीन पुनर्विलोकन हे 'कायद्याने घालून दिलेल्या पद्धती' या तत्त्वाद्वारे संचालित आहे.

(3) न्यायालयीन पुनर्विलोकन हे संविधानाच्या 9 व्या परिशिष्टात समाविष्ट केलेल्या कायद्यांना लागू होऊ शकत नाही.

(4) न्यायालयीन पुनर्विलोकनामुळे निर्माण झालेल्या अडथळ्यांना पार करण्यासाठी संसद कायदे आणि दुरुस्त्या मंजूर करु शकत नाही.

Which of the following statements about 'Judicial Review' is not correct ?

(1) The Constitution of India does not clearly describe the system of Judicial Review.

(2) Judicial Review in India is governed by the principle 'Procedure Established by Law'.

(3) Judicial Review cannot be applied in respect of laws incorporated in the 9th Schedule of the Constitution.

(4) The Parliament cannot pass laws and amendments for overriding the hurdles created by Judicial Review.

---

141. भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 258 अन्वये कोणती तरतूद करण्यात आली आहे ?

(a) अखिल भारतीय सेवांची निर्मिती करणे.

(b) विशिष्ट प्रश्नांवर आंतरराज्यीय परिषद स्थापन करणे.

(c) संसदेने राज्यसूचीतील विषयावर कायदा करणे.

(d) राष्ट्रपतीद्वारे राज्यसरकारच्या समंतीने केंद्रशासनाचे कार्य राज्यसरकारकडे सोपविणे.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (d) (4) फक्त (a) आणि (d)

What is the provision of Article 258 of the Indian Constitution ?

(a) Creating All India Services.

(b) Establish Inter-State Councils on specific issues.

(c) To enact legislation by Parliament on matters of State list.

(d) To delegate the functions of Central Government to the State Government by the President with the consent of the State Government.

Choose the appropriate option :

(1) Only (a) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (d) (4) Only (a) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

142. खालीलपैकी कोणते नीति आयोगाचे उद्दीष्ट आहेत ?

(a) सहयोगपूर्ण संघराज्यवादाला प्रोत्साहन देणे.

(b) आर्थिक धोरणामधे राष्ट्रीय सुरक्षेचे हित समाविष्ट करणे.

(c) प्रौद्योगिकी उन्नयन आणि क्षमतेवर भर.

(d) आंतर-प्रादेशिक आणि आंतर-विभागीय मुद्यांच्या समाधानासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करुन देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) आणि (c) (2) फक्त (a), (b) आणि (c)

(3) फक्त (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

Which of the following are the objectives of the NITI Aayog ?

(a) Promote full support to Collaborative Federalism.

(b) Incorporate national security interests into economic policies.

(c) Upgrade the technology and emphasis on capacity building.

(d) To provide a forum for resolving inter-regional and inter-departmental issues.

Answer Options :

(1) Only (b) and (c) (2) Only (a), (b) and (c)

(3) Only (b), (c) and (d) (4) All of the above

143. सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र :

(a)	कलम 129	(i)	परामर्शदायी अधिकार
(b)	कलम 134	(ii)	अभिलेख न्यायालय
(c)	कलम 136	(iii)	फौजदारी दाव्यासंदर्भात तरतूद
(d)	कलम 143	(iv)	खटले पुनर्निर्णयास घेण्याचा अधिकार

जोड्या लावा :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Jurisdiction of the Supreme Court :

(a)	Article 129	(i)	Consulting Rights
(b)	Article 134	(ii)	Court of Records
(c)	Article 136	(iii)	Provision in respect of criminal cases
(d)	Article 143	(iv)	Right to decide cases again

Match the pairs :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

144. जर लोकसभेचे अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष दोघेही उपस्थित नसतील, तर संसदेच्या संयुक्त बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी कोण असतात ?

(1) राज्यसभेचे सभापती

(2) राज्यसभेचे उपसभापती

(3) राष्ट्रपती

(4) लोकसभेचे महासचिव

Who presides over a joint sitting of the Parliament if neither the Speaker nor the Deputy Speaker of Lok Sabha is available ?

(1) Chairman of Rajya Sabha

(2) Deputy Chairman of Rajya Sabha

(3) The President

(4) Secretary General of Lok Sabha

---

145. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) संविधान सभेने राष्ट्रीय ध्वज 22 जुलै, 1947 रोजी स्विकृत केला.

(b) संविधान सभेने राष्ट्रगीत 24 जानेवारी, 1949 रोजी स्विकृत केले.

(c) संविधान सभेने भारताचे पहिले राष्ट्रपती म्हणून डॉ. राजेंद्र प्रसाद यांची 26 जानेवारी, 1950 रोजी निवड केली.

(d) संविधान सभेने शेवटचे अधिवेशन 24 जानेवारी, 1950 रोजी घेतले.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (d) बरोबर

(2) (a) आणि (d) बरोबर

(3) (b) आणि (c) बरोबर

(4) (a) आणि (b) बरोबर

Consider the following statements :

(a) Constituent Assembly adopted the national flag on July 22, 1947.

(b) Constituent Assembly adopted the national anthem on 24th January, 1949.

(c) Constituent Assembly elected Dr. Rajendra Prasad as the first President of India on January 26, 1950.

(d) Constituent Assembly held its final session on 24th January, 1950.

Which of the statements given above are correct ?

(1) (a), (b) and (d) are correct

(2) (a) and (d) are correct

(3) (b) and (c) are correct

(4) (a) and (b) are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

146. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) जानेवारी, 2015 मध्ये नीति आयोग स्थापन करण्यात आला.

(b) नीति आयोग संविधानात्मक संस्था आहे.

(c) नीति आयोग वैधानिक संस्था नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b) बरोबर (2) विधाने (a), (c) बरोबर

(3) विधाने (b), (c) बरोबर (4) सर्व विधाने बरोबर

Consider the following statements :

(a) NITI Aayog was established in January, 2015.

(b) NITI Aayog is a Constitutional body.

(c) NITI Aayog is not a Statutory body.

Answer Options :

(1) Statements (a), (b) are correct (2) Statements (a), (c) are correct

(3) Statements (b), (c) are correct (4) All the statements are correct

---

147. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहे ?

(a) राज्य लोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्षाची नेमणूक राज्यपाल करतात.

(b) राज्य लोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्ष व सदस्यांचा कार्यकाळ सहा वर्षाचा आहे.

(c) राज्य लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष वयाच्या 65 वर्षापर्यंत पदावर राहू शकतात.

(d) राज्यपाल सदस्यांना पदावरुन दूर करु शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) (2) (a), (c)

(3) (a), (b), (d) (4) (b), (c)

Which of the following statements are correct ?

(a) Chairman of State Public Service Commission is appointed by the Governor.

(b) Tenure of Chairman and members of State Public Service Commission is six years.

(c) The Chairman of State Public Service Commission can hold office till the age of 65 years.

(d) The Governor can remove the members.

Answer Options :

(1) (a), (b) (2) (a), (c)

(3) (a), (b), (d) (4) (b), (c)

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

148. भारताचा महान्यायवादी म्हणून नेमणूक करण्याबाबत खालीलपैकी कोणता निकष चुकीचा आहे ?

(1) त्या व्यक्तिने भारतातील कोणत्याही उच्च न्यायालयात पाच वर्षे न्यायाधीश म्हणून काम केलेले असले पाहिजे.

(2) त्या व्यक्तिने कोणत्याही उच्च न्यायालयात सलग 10 वर्षे वकिली केलेली असली पाहिजे.

(3) त्या व्यक्तिचे वय 60 वर्षापेक्षा जास्त नसावे.

(4) राष्ट्रपतीच्या मते ती व्यक्ती अग्रगण्य कायदेतज्ज्ञ असली पाहिजे.

Which of the following has been wrongly listed as criteria for appointment as an Attorney General of India ?

(1) He must have been a Judge of some High Court in India for five years.

(2) He must have been an advocate of a High Court for ten years.

(3) His age should not be more than 60 years.

(4) He must, in the opinion of the President, be an eminent jurist.

---

149. केंद्रीय माहिती आयोगाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चूक आहे ?

(1) मुख्य माहिती आयुक्त आणि माहिती आयुक्त यांची नेमणूक पंतप्रधानाच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या शिफारशीवरुन राष्ट्रपतीद्वारे केली जाते.

(2) ते आपले पद पाच वर्षे किंवा वयाची 70 वर्षे पूर्ण होईपर्यंत धारण करतात.

(3) ती संविधानात्मक संस्था नाही.

(4) आयोग 2005 मध्ये केंद्र शासनाने स्थापन केला आहे.

Which of the following statements regarding Central Information Commission is wrong ?

(1) The CIC and ICs are appointed by the President on the recommendation of Committee headed by the Prime Minister.

(2) They hold office for a term of 5 years or until they attain the age of 70 years.

(3) It is not a Constitutional body.

(4) It was established by the Central Government in 2005.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

150. विभागीय परिषदांसंदर्भात खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर नाहीत ?

(a) विभागीय परिषदा ह्या संविधानात्मक संस्था आहेत.

(b) 1956 च्या राज्यपुनर्रचना कायद्यानुसार त्यांची निर्मिती झाली.

(c) केंद्रीय गृहमंत्री हा विभागीय परिषदांचा अध्यक्ष असतो.

(d) भारतात एकूण सात विभागीय परिषदा देशातील प्रत्येक विभागासाठी निर्माण करण्यात आल्या आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c)

(2) (a), (d)

(3) (a), (c) आणि (d)

(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following statements about Zonal Councils are not correct ?

(a) The Zonal Councils are Constitutional bodies.

(b) They are established by the States Reorganisation Act of 1956.

(c) The Home Minister of the Central Government is the Chairman of Zonal Councils.

(d) India is divided into seven zones and provides a Zonal Council for each zone.

Answer Options :

(1) (a), (c)

(2) (a), (d)

(3) (a), (c) and (d)

(4) All of the above

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.mpscmaterial.com follow us @mpscmaterial on FB, INSTA and t.me/mpscmaterial